

Business Poland Traveller

GRUDZIĘŃ 2019 / STYCZEŃ 2020 NR 12/2019-1/2020 (109) 9,60 zł (w tym 8% VAT)

NAIROBI

*Dlaczego warto zainwestować
w stolicy Kenii*

MALEDIWIY

*Polecamy najlepsze nowe hotele
na wyspach*

WIEDŃ

*Najlepsza destynacja
na 2020 rok!*

PLUS

*Wiadomości z linii
lotniczych, hoteli, restauracji*

**SINGAPUR
NAJLEPSZE MIEJSCE
DLA MICE**

unlimited

SKIING

SKI PLUS CITY PASS STUBAI INNSBRUCK:
13 OŚRODKÓW NARCIARSKICH PLUS CITY
Z JEDNĄ KARTĄ

KIERUNKI

18 WYSPIY OBFIŁOŚCI

Malediwy – jak wybrać najlepszą dla siebie wyspę i hotel

22 WIEDEŃ NA NOWY ROK

Stolica Austrii dla amatorów muzyki, malarstwa i designu

28 NOWE SZANSE NAIROBI

Potencjał rozwoju i szanse biznesowe stolicy Kenii

64 NOWY JORK DZIELNICA SEAPORT

Spacer po nadbrzeżnej dzielnicy Seaport w Nowym Jorku, w której nie brakuje dobrych sklepów i restauracji

TEMAT Z OKŁADKI

12

Singapur – najbardziej atrakcyjne miejsce turystyczne dla biznesu

4 OD REDAKCJI

6 NA TOPIE

Wiadomości z linii lotniczych, hoteli, restauracji

34 SHERATON GRAND WARSZAWA W NOWEJ ODSŁONIE

Marka Marriott International prezentuje hotel Sheraton Warszawa po kapitalnym remoncie

36 LOT STAWIA NA EKOLOGIĘ

Modernizacja floty i technologie przyjazne środowisku

38 WYWIAD

Rejsy freestyle z Norwegian Cruise Line. Rozmowa z Kevinem Bubolzem

TRIED AND TESTED

52 Mai House Saigon

Hotel Shinta Mani Shack w Siem Reap

60 Victoria Xiangthong Palace

66 ZAPYTAJ PIOTRA

Piotr Kalita odpowiada na pytania Czytelników

47

ROK PRZEŁOMÓW

Edycje jubileuszowe, zabawne kreacje i innowacyjne wzornictwo w branży zegarmistrzowskiej

40

STOLICA START-UPÓW

Paryż to coraz bardziej atrakcyjne miejsce dla małych firm i osób ze zmysłem innowacyjności

Business Traveller Poland

Business Traveller Poland
ul. Tamka 16, lok. 4, 00-349 Warszawa
tel.: +48 22 455 38 14, faks: +48 22 455 38 13
www.businesstraveller.pl

Redaktor naczelna Marzena Mróz
m.mroz@businesstraveller.pl

Dyrektor artystyczna Barbara Scharf
b.scharf@businesstraveller.pl

Skład/tamanie LACRIMA
lacrima.barbarascharf@gmail.com

Wydawnictwo

R&S Media sp. z o.o. ul. Tamka 16, lok. 4
00-349 Warszawa
tel.: +48 22 455 38 14
faks: +48 22 455 38 13

Wydawca Robert Grzybowski
robertg@businesstraveller.pl

Szef serwisu

www.businesstraveller.pl Filip Gawryś
f.gawrys@businesstraveller.pl

Dział Reklamy i Marketingu Maciej Prędko
m.predki@businesstraveller.pl
tel.: 607 650 495

Dystrybucja, prenumerata Piotr Grzybowski
p.grzybowski@businesstraveller.pl

Druk LOTOS Poligrafia sp. z o.o.
04-987 Warszawa
ul. Wał Miedzeszyński 98
tel.: 22 872 22 66
www.lotos-poligrafia.pl

Business Traveller Managing Director Julian Gregory
Panacea Media
Lower Ground Floor
41-43 Maddox Street
London W15 2PD
tel.: +44 20 7821 2700
www.panaceapublishing.com
www.businesstraveller.com

In the US "Business Traveller" is published at 303 Fifth Avenue, 1308, NY 10016, tel.: 1 212 725 3500.
In Germany "Business Traveller" is published at Schulstrasse 34, 80634 Munich, tel.: 89 167 9971, fax: 89 167 9937. In Denmark "Business Traveller" is published at Rymarksvej 46, 2900 Hellerup, tel.: 45 3311 4413, fax: 45 3311 4414. In Hungary "Business Traveller" is published at 1074 Budapest, Munkas utca 9, tel.: 36 1266 5853. In Hong Kong "Business Traveller Asia-Pacific and China" are published at Suite 405 4/F Chinachem Exchange Square, 1 Hoi Wan Street, Quarry Bay, tel.: 852 2594 9300, fax: 852 2519 6846. In the Middle East "Business Traveller Middle East" is published jointly by Motivate Publishing, PO Box 2331, Dubai UAE, tel.: 9714 282 4060, and Perry Publications. In Africa "Business Traveller Africa" is published by Future Publishing (Pty) Ltd, PO Box 3355, Rivonia 2128, South Africa, tel.: 27 11 803 2040.

© 2009 Perry Publications Ltd – a subsidiary of Panacea Publishing International Ltd, United Kingdom

SPOTKAJMY SIĘ W MIEŚCIE LWA

Gdzie zorganizować spotkanie biznesowe, które na zawsze zapadnie jego uczestnikom w pamięci? Dokąd zabrać pracowników na imprezę motywacyjną, konferencję lub ważne seminarium? Singapur to jedno z najlepszych na świecie miejsc dla turystyki biznesowej i korporacyjnej, spotkań grupowych i podróży motywacyjnych. Ta egzotyczna destynacja oferuje wszystko w dziedzinie MICE, począwszy od najlepszych hoteli i sal konferencyjnych, aż po bogaty program wycieczek fakultatywnych, świetne restauracje i dobrą przez cały rok pogodę.

Singapur od lat jest gospodarzem największych wydarzeń w Azji. Posiada także jedno z najlepszych obiektów konferencyjno-kongresowych na świecie, dysponujące innowacyjnymi rozwiązaniami zapewniającymi moc wrażeń dla uczestników konferencji i wyjazdów motywacyjnych. Od 2012 roku Singapur konsekwentnie otrzymuje również tytuł „najlepszego miasta MICE” podczas gali azjatyckich nagród TTTG Travel Awards.

Dziedzictwo Singapuru, wielowiekowa kultura tego miejsca przejawia się dziś również w wyszukanym standardzie, jaki oferują najlepsze hotele w mieście. Legendarny Raffles Singapore I, niedawno wyremontowany, który jest ikoną światowego hotelarstwa, czy klasyczny The Fullerton, luksusowy Shangri-La Hotel oraz znany z doskonałego położenia i obsługi Four Season Hotel – są gwarancją wyjątkowego pobytu w Singapurze. Ikoną stał się największy hotel w mieście Marina Bay Sands, dysponujący blisko 2560 pokojami, arkadami sklepowymi, salami konferencyjnymi, restauracjami, a także spektakularnym panoramycznym basenem na dachu. Życząc Państwu wspaniałych podróży w 2019 roku, szczególnie polecam Singapur właśnie.

Marzena Mróz

MARZENA MRÓZ
REDAKTOR NACZELNA

HOTEL & SPA

NOSALOWY PARK

ZAKOPANE

Nowy hotel w centrum Zakopanego
z restauracją Wojciecha Modesta Amaro

HEART

by AMARO

OTWARCIE W MARCU 2020

www.nosalowypark.pl

www.heartbyamaro.pl

Nowy salon KLM na lotnisku w Amsterdamie

Pięć sekcji tematycznych na powierzchni ponad 6 tys. mkw. Pokazy kulinarne, koktajle inspirowane historią KLM, kabiny sypialne, prysznic, taras z widokiem na pas startowy, personalni asystenci realni i wirtualni czy relaks w rzeczywistości sensorycznej – to tylko niektóre z atrakcji nowego saloniku.

Non-Schengen Crown Lounge w Amsterdamie ma ambicję stać się najlepszym salonem lotniskowym na świecie. Mogą z niego korzystać klienci KLM, którzy w Amsterdamie przesiadają się na loty międzykontynentalne lub inne, poza strefę Schengen. Salonik pomieści jednocześnie

NOSALOWY PARK HOTEL & SPA ZAKOPANE

Wojciech Modest Amaro, zdobywca pierwszej gwiazdki Michelin w Polsce, otworzy w Zakopanem autorską restaurację Heart by Amaro. To wspólny projekt najbardziej uznanego na świecie polskiego szefa kuchni i zakopiańskiej Grupy Nosalowy, powstający w nowym, pięciogwiazdkowym Nosalowy Park Hotel & SPA Zakopane. Otwarcie hotelu i restauracji planowane jest na sezon zimowy 2019/2020. Heart by Amaro to pulsujące serce wyjątkowej współczesnej gastronomii zanurzone w naturze Podhala. Jak mówi Amaro, ten projekt jest spełnieniem jego marzeń o podróży do natury i polskiej gościnności. Miejsce to będzie przede wszystkim otwartym domem, do którego mistrz kuchni zaprasza każdego, kto chce poznać jego osobiste, wybrane przez lata poszukiwań przepisy na definicję „pyszności”. Amaro zadbał o to, aby w tej przestrzeni każdy czuł się swobodnie, dlatego też proponuje dania „do podziąłu”, a także do wyboru z karty. W trosce o zdrowie najmłodszych przygotował specjalne menu „Palce Lizać”, bazujące wyłącznie na produktach ekologicznych. Heart by Amaro to kuchnia stworzona z miłości do ludzi, szacunku do produktu i pasji w odkrywaniu regionalnego bogactwa Tatr.
heartbyamaro.pl; nosalowypark.pl

1500 osób. Na gości czekają nowe spersonalizowane usługi, liczne innowacje technologiczne, a także nowa koncepcja serwisu gastronomicznego. Cały obiekt w pełni ukończono i oddano do użytku zaledwie kilka tygodni temu jako zwieńczenie obchodów setnego jubileuszu KLM. Ambicją KLM jest zaoferowanie swoim klientom jedynej w swoim rodzaju

poczekalni biznesowej. Nowa koncepcja poczekalni doskonale wpisuje się w strategię linii, która skupia się na gościnności i spójnym doświadczeniu klienta na każdym etapie podróży. Salon będzie ważnym elementem w budowaniu długoterminowych relacji przewoźnika z pasażerami, stanowiąc doskonałą okazję, aby ich ugościć, zanim jeszcze wsiądą do samolotu.

Nowe, imponujące wejście do salonu znajduje się teraz przy Holland Boulevard, pomiędzy częściami terminala E i F. Dosłownie nie sposób go przeoczyć. Imponujących rozmiarów szklana, podświetlona witryna eksponuje blisko 5 tysięcy miniaturowych holenderskich domków z porcelany z Delft. Kolekcję miniaturowych domków, które od wielu lat są kultowym prezentem dla pasażerów klasy biznes, goście salonu mogą podziwiać, korzystając z ruchomych schodów.

ZORZA POLARNA

Zorza polarna to zjawisko świetlne obserwowane w górnej atmosferze w pobliżu biegunów magnetycznych ziemi. Występuje na wysokich szerokościach geograficznych, głównie za kołami podbiegunowymi, chociaż w sprzyjających warunkach bywa widoczna nawet w okolicach 50. równoleżnika. Na półkuli północnej zorza jest określana łacińską nazwą *Aurora borealis*, a południowa zorza polarna nosi nazwę *Aurora australis*. Zimowe miesiące to najlepszy czas, żeby zobaczyć, jak zjawiskowa aurora tańczy na nocnym niebie. Warto wybrać się w tym celu na północ Europy – do Norwegii, Szwecji, Finlandii lub na piękną Islandię.

FOT. MATERIAŁY PRASOWE/ADOBESTOCK

LOT-EM DO OSTRAWY

Nowy rok przyniesie kolejne bezpośrednie połączenia lotnicze. Już 30 marca Polskie Linie Lotnicze LOT zainaugurują połączenie z Warszawy do Ostrawy. LOT będzie jedną tradycyjną linią lotniczą operującą z trzeciego największego miasta Czech. Nowa oferta LOT-u to pięć rejsów w tygodniu oferujących dogodne przesiadki na inne połączenia do Europy, Azji oraz Ameryki Północnej. Dzięki połączeniu z hubem w Warszawie pasażerowie podróżujący z Ostrawy zyskają dostęp do ponad 111 destynacji na kilku kontynentach. Rejsy na tej trasie obsługiwane będą samolotami Bombardier Q400 oraz Embraer 170/175, na których pokładzie znajduje się od 70 do 82 foteli w trzech klasach podróży. Bilety już w sprzedaży; lot.com

Sephora w podróży

Sezon karnawałowy 2020 Sephora rozpoczyna z nowymi paletami cieni do powiek, które są świetnym pomysłem na prezent i idealnie sprawdzają się w podróży. Marka ma wyłączność na produkt Huda Beauty Mercury Retrograde (299 zł) – kosmiczny kosmetyk z 18 inspirowanymi galaktyką odcieniami i teksturami o nieograniczonych możliwościach. Zawiera 9 aksamitnych matowych cieni, 6 jasnych metalicznokremowych, jeden srebrzystobrokatowy oraz 2 metaliczne z wielowymiarowym wykończeniem. Ich nazwy inspirowane: Cosmic, Utopia, Ultraviolet, Mercury, Galaxy, Supernova, Supernova czy Karma.

Sephora oferuje również palety renomowanej firmy Nars – produkt inspirowany kultowym klubem Studio 54. Limitowana edycja zawiera 12 wysoko napigmentowanych cieni do powiek w odcieniach od neutralnych aż do bardziej odważnych o wykończeniu matowym, satynowym i metalicznym. Ich nazwy z pewnością spodobają się paniom: We are Family, Shake Shake Shake, Dotor Love, Ring my Bell, Love Train, Last Party, Hot Stuff.

W perfumeriach Sephora dostępna jest również marka Natasha Denona. Paleta Mini Gold (109 zł) z produktami w odcieniach złota i zieleni o wykończeniu matowym, metalicznym i duo chrom przyda się z pewnością również w podróży. – Cienie aplikuje się na powieki za pomocą pędzla lub opuszków palców – radzi Sergiusz Osmański, dyrektor artystyczny i PR Sephora w Polsce. Dla podbicia efektu metalicznych cieni można też użyć wilgotnego pędzla; sephora.pl

LEONARDO HOTELS

GRUPA Z DUŻYM POTENCJAŁEM

Grupa Leonardo Hotels rozwija się. W mijającym 2019 roku znacząco powiększyła swoje portfolio, oferując swoim gościom już ponad 200 hoteli w Europie, na Wyspach Brytyjskich oraz w Izraelu. Ostatnie miesiące były dla Grupy wyjątkowo owocne, poczynając od przejęcia sieci Jurys Inn (Wielka Brytania i Czechy) oraz Apollo (Holandia), po włączenie do czterech hoteli znajdujących się w samym sercu Londynu, a także jednego obiektu w Rzymie.

Warszawa to wciąż najdalej na wschód Europy wysunięty punkt, gdzie świetnie rozwijająca się Grupa postanowiła lokować swój produkt. To już trzeci rok działalności hotelu Leonardo Royal Warsaw przy ulicy Grzybowskiej 45, w samym centrum stolicy, który można zaliczyć do bardzo udanych. Analizując aktualną sytuację branży hotelarskiej w Polsce, znaczny przyrost nowo powstających miejsc noclegowych i ciągle trwającą walkę cenową, z wielką dumą Leonardo Hotels może poszczycić się solidnie zbudowanym portfelem stałych klientów, jak również wyższymi od planowanych przychodami. Stąd uzasadnione staje się otwarcie 9. hotelu Grupy Fattal pod marką NYX w Warszawie właśnie, w prestiżowej inwestycji Varso Place. Ambitna Grupa ma ochotę na więcej, o czym już wkrótce się przekonamy. Gdzie powstanie kolejna inwestycja Leonardo Hotels w Polsce? Wszyscy czekamy na tę informację.

THE CUBA LIBRE

RUM & CIGAR HOUSE

**ZASŁUGUJESZ
NA CHWILĘ
RELAKSU**

Warszawa
Poznańska 37
vis a vis hotelu Polonia Palace

 cubalibrepl
 CubaLibreWarszawa
 The Cuba Libre Poland

www.thecubalibre.pl

Sprzęt nowej generacji

Szkoda życia na nieefektywne sprzątanie. Przyzwyczailiśmy się od sprzętu wymagać więcej. Parametry mają być optymalne, komfort użytkowania – najwyższy. Jesteśmy gotowi zapłacić więcej za smartfon czy komputer, jeśli tylko dotrzyma nam kroku. Od odkurzacza też możemy wymagać, zwłaszcza przed generalnymi świątecznymi porządkami.

Odkurzacza ma być zawsze pod ręką, więc po co mu kabel? Co więcej: ma wjeżdżać w niedostępne miejsca i pod niskie meble. Dobry pojedzie też do tyłu, zły – przysie się do dywanu. Ideal podświetli sobie ciemne kąty. Moc to nie wszystko. Liczy się też wytrzymałość.

Philips SpeedPro Max Aqua 8000 może pracować w trybie Turbo 28 minut. Jak na odkurzacza bezprzewodowego – bardzo długo. Kluczowe dla produktu są jednak możliwości

10

dostępne na jednym naładowaniu: ten odkurzacza może pracować przez 80 minut, czyli posprząta 125 mkw. SpeedPro Max Aqua 8000 odkurza i myje podłogę jednocześnie. Na jednym zbiorniku wody nawet 60 mkw. podłogi; www.philips.pl

ZIMOWY WYPOCZYNEK W ARIES HOTEL & SPA WISŁA

U źródeł Wisły, w otoczeniu bujnej beskidzkiej natury powstał hotel pełen dobrego smaku. W luksusowym Aries Hotel & Spa Wisła można rozgościć się w stylowych i komfortowych pokojach, których design inspirowany jest lokalnym rzemiosłem. Tutaj nowoczesność łączy się z folklorem, tworząc wyjątkową przestrzeń do wypoczynku.

W hotelowej Restauracji Polka każdy posiłek zmienia się w małe święto, a wszystkie smaki, aromaty i kolory cieszą zmysły. Zimowa regeneracja w Aries Spa ukoji zmęczone ciało i umysł. Zabiegi i masaże bazujące na naturalnych kosmetykach uznanych polskich marek dodadzą witalności i poprawią nastrój. Strefa wellness z basenem termalnym, saunami, siłownią i zewnętrznym jacuzzi z widokiem na las będą dopełnieniem relaksu. Dwie sale zabaw dla najmłodszych oraz ciekawe zajęcia pod okiem animatorów wypełnią czas dzieciom i pozwolą na chwilę wytchnienia rodzicom. Bliskość stoków ze świetną infrastrukturą narciarską powoduje, że jest to wymarzone miejsce na aktywny wypoczynek zimą w górach. Amatorzy wyjątkowych hoteli znają markę Aries z Zakopanego i dobrze wiedzą, że jest to najlepsza rekomendacja dla nowo otwierającego się w sezonie zimowym 2019/2020 kolejnego hotelu Aries w Wisła.

Aries Hotel & Spa Wisła, ul. Czarne 3; AriesWisla.pl

PIANKA W BAGAŻU PODRĘCZNYM

Pianki Splat 2w1 to ekspresowy produkt oczyszczający zęby i dziąsła w dowolnym miejscu i czasie. Pienista konsystencja łatwo i skutecznie usuwa z powierzchni szkliwa miękką płytkę bakteryjną oraz resztki jedzenia, także w miejscach niedostępnych dla szczoteczki. Pianki Splat 2w1 normalizują pH jamy ustnej – efekt ten utrzymuje się do czterech godzin. Niewielkie opakowanie o pojemności 50 ml nadaje się do przewozu w bagażu podręcznym. Zajmują niewiele miejsca, więc można mieć je zawsze przy sobie – w pracy, szkole i podróży. Delikatnie oczyszcza, bezpieczna nawet dla najbardziej wrażliwych zębów – w składzie pianki nie ma żadnych substancji ścierających szkliwo.

Komfort podróżowania nie tylko na święta

**Wszystko, czego
potrzebuje biznes**

- ✕ oszczędność czasu
- ✕ spokój i wygoda
- ✕ strefa relaksu
- ✕ atrakcyjne menu

BUSINESS PASS   FAST TRACK   EXECUTIVE LOUNGES

Jeden prezent, tak wiele korzyści. Podaruj pracownikom i partnerom
biznesowym **Business Pass** – zaproszenie do strefy komfortu
i gwarancję udanego rozpoczęcia podróży.
Teraz w świątecznej cenie.

Zamów voucher lub abonament:
terminal@polish-airports.com
tel. 22 650 10 80
lotnisko-chopina.pl

LOTNISKO
CHOPINA
WARSZAWA

85
lat

TEMAT Z OKŁADKI

12

SINGAPUR NAJLEPSZE MIEJSCE DLA MICE

Singapur uchodzi za najbardziej atrakcyjne miejsce turystyczne dla biznesu. Ta popularna dziś destynacja MICE oferuje swoim gościom rozbudowaną infrastrukturę hotelową, wielokulturowe doświadczenia i rozrywkę najwyższej klasy.

Gdzie zorganizować spotkanie biznesowe, które na zawsze zapadnie jego uczestnikom w pamięci? Dokąd zabrać pracowników na imprezę motywacyjną, konferencję lub ważne seminarium? Ta wyjątkowa destynacja oferuje wszystko to, co najlepsze w dziedzinie MICE: począwszy od najlepszych hoteli i sal konferencyjnych, aż po bogaty program wycieczek fakultatywnych, świetne restauracje i dobrą przez cały rok pogodę.

SPOTKAJMY SIĘ W MIEŚCIE LWA

Singapur od lat jest gospodarzem największych wydarzeń w Azji. Posiada także jedno z najlepszych obiektów konferencyjno-kongresowych na świecie, dysponujące innowacyjnymi rozwiązaniami zapewniającymi moc wrażeń dla uczestników konferencji i wyjazdów motywacyjnych. Od 2012 roku Singapur konsekwentnie otrzymuje również tytuł „Najlepszego miasta MICE” podczas gali azjatyckich nagród TTG Travel Awards.

Miasto Lwa posiada ponad tysiąc obiektów konferencyjnych, z których wiele to unikatowe miejsca z wieloma udogodnieniami. Największe z nich to nowoczesne Marina Bay Sands® Expo

& Convention Centre, Suntec Singapore Convention & Exhibition Centre oraz Singapore EXPO. Wszystkie idealnie nadają się na duże międzynarodowe wystawy, a także kongresy i konferencje, ponieważ wyposażono je w najnowocześniejszą technologię i wyjątkowe rozwiązania, takie jak choćby sala ImmersiveAV Suite w centrum konferencyjnym Suntec, gdzie znajduje się technologia holograficzna i 360-stopniowy ekran.

Organizatorzy imprez mają również do dyspozycji ogromny wybór niestandardowych miejsc, takich jak muzeum ArtScience Museum, ogrody Gardens by the Bay, Marina Bay Cruise Centre Singapore, nocne zoo Night Safari, czteromasztowy jacht Royal Albatross, koło obserwacyjne Singapore Flyer oraz ośrodek Singapore Sports Hub. Warto wspomnieć również o kurorcie wypoczynkowo-konferencyjnym Resorts World™ Sentosa Singapore wraz jednym z największych akwariów na świecie o nazwie S.E.A. Aquarium, muzeum morskim Maritime Experiential Museum™ i parkiem rozrywki Universal Studios.

NAJLEPSZE HOTELE

Singapur posiada ponad 400 hoteli i niemal 67 tysięcy pokoi – od wygodnych pensjonatów przez obiekty →

butikowe i nowoczesne hotele biznesowe, aż po luksusowe nadmorskie kurorty.

Największy hotel w mieście Marina Bay Sands to 2561 pokoi. Jest to cały kompleks: z arkadami sklepowymi, salami konferencyjnymi, doskonałymi restauracjami, a także spektakularnym panoramicznym basenem na dachu. Drugim co do wielkości obiektem jest Swissotel The Stamford (1261 pokoi), a trzecim hotel Mandarin Orchard Singapore dysponujący 1077 pokojami. Jednym z najnowszych jest 654-pokojowy JW Marriott Hotel Singapore South Beach, który posiada przestronną salę balową. Park Hotel Alexandra oferuje 442 pokoje z wystrojem o tematyce botanicznej, a także cztery sale konferencyjne, z których największa może pomieścić do 150 gości.

Dziedzictwo Singapuru, wielowiekowa kultura tego miejsca przejawia się dziś również w wyszukanych standardzie, jaki oferują najlepsze hotele w mieście. Legendarny i niedawno odrestaurowany Raffles Singapore, który jest ikoną światowego hotelarstwa, czy klasyczny The Fullerton, luksusowy Shangri-La Hotel oraz znany z doskonałego położenia i obsługi Four Season Hotel – są gwarancją wyjątkowego pobytu w Singapurze, znanym również jako Miasto Lwa.

ROZRYWKA I RELAKS

Singapur oferuje szeroki wachlarz niekonwencjonalnych wycieczek oraz oryginalnych miejsc spotkań, które z pewnością zainteresują zarówno uczestników organizowanych tu konferencji, jak i osoby biorące udział w spotkaniu integracyjnym. Aby zapewnić uczestnikom konferencji lub wyjazdu motywacyjnego niezapomniane wrażenia, warto zaplanować dzień na wyspie Sentosa, słynącej ze świetnych rozrywek. Można tu zorganizować jedyne w swoim rodzaju zabawy integracyjne, takie jak wyścig po parku rozrywki Universal Studios, tor z przeszkodami w Megazip Adventure Park oraz w tunelu aerodynamicznym iFly Singapore. Mniej aktywne grupy mogą zwiedzić magiczne S.E.A Aquarium z największą na świecie szybą

W Singapurze odbywa się wiele ważnych i cieszących się dużym uznaniem globalnych wydarzeń biznesowych.

z pleksiglasu, która znajduje się w Galerii Oceanicznej, lub zamówić przepyszny koktajl i podziwiać malownicze widoki, które rozciągają się z klubu Tanjong Beach Club.

Jeżeli chcielibyśmy odkryć w Singapurze ciekawą gastronomię, warto udać się na przejażdżkę autobusem GOURMETbus, w której trakcie zwiedza się najciekawsze zakątki miasta, jednocześnie delektując się daniami wyróżnionymi prestiżową nagrodą Michelin Bib Gourmand. Warto także zarezerwować sobie nieco czasu na zakupy w kompleksie Design Orchard, w którym mieści się ponad 60 sklepów lokalnych marek. Aby poczuć wielokulturowego ducha Singapuru, warto wybrać się do licznych dzielnic kulturalnych miasta, takich jak Little India, Chinatown czy też Joo Chiat. Miłośnicy sztuki zapewne chętnie

Miasto Lwa jest znanym na całym świecie, idealnym miejscem dla MICE.

wezmą udział w wycieczce Highlights of the Gallery Tour, podczas której będą podziwiać najwspanialsze dzieła Galerii Narodowej (DBS Singapore Gallery) i Galerii Azji Południowo-Wschodniej (UOB Southeast Asia Gallery).

WROTA AZJI

To miasto-państwo przecina większość najważniejszych szlaków morskich i powietrznych Azji Południowo-Wschodniej. Poza tym stanowi ono swoistą bramę między kulturami Wschodu i Zachodu, a także naturalną bazę operacyjną dla licznych firm z całego świata. Rozległa sieć kanałów

handlowych i rozwinięta komunikacja Singapuru zapewniają firmom z całego świata łatwy dostęp do rynków państw regionu Azji i Pacyfiku. Singapur jest obecnie najbardziej konkurencyjnym krajem w Azji i drugim na świecie (według raportu „Global Competiveness Report 2018”). Przedsiębiorstwa działające w Singapurze mają łatwy dostęp do 600 milionów konsumentów w Azji Południowo-Wschodniej, a wszystko to w promieniu zaledwie 3-4 godzin lotu.

JEWEL CHANGI AIRPORT

Lotnisko Singapore Changi Airport, które wielokrotnie uznawane było za najlepszy port świata przez instytut Skytrax, odgrywa w tym procesie kluczową rolę. Changi obsługuje połączenia ponad 100 przewoźników do 400 miast w 100 krajach świata. Dzięki

temu można stąd łatwo dotrzeć niemal w każdy zakątek ziemi. Z Polski, z portu lotniczego w Warszawie można dolecieć do Singapuru bezpośrednio w niespełna 10 godzin na pokładzie dreamlinera LOT-u.

W tym roku lotnisko w Singapurze zyskało nowy wielofunkcyjny kompleks o nazwie Jewel Changi Airport. W jego skład wchodzi ogrody i liczne atrakcje, jak również hotel oraz 300 obiektów handlowych i gastronomicznych. Kompleks zajmuje powierzchnię 134 tysięcy mkw., a wśród jego największych atrakcji znajdują się m.in.: największy na świecie wewnętrzny wodosпад o nazwie Rain Vortex, pięciopiętrowy ogród Forest Valley z tysiącami gatunków roślinności, a na najwyższym poziomie Canopy Park z zapleczem rekreacyjnym.

NOWE TECHNOLOGIE

Jednym z elementów, który przyczynił się do biznesowego sukcesu

Jedną z głównych nowości w tym roku było uruchomienie projektu o nazwie Jewel Changi Airport.

Singapuru, jest otwarciem tego państwa-miasta na nowe technologie. Jedną z nich jest superszybka, szerokopasmowa sieć internetowa nowej generacji, która dociera do 99 procent firm i mieszkań. W 2016 roku Singapur znalazł się na szczycie „Rankingu gotowości sieciowej” („Network Readiness Index”), stworzonego przez World Economic Forum.

Nowoczesne technologie są również stałym elementem organizacji wydarzeń biznesowych. Używa się ich m.in. do planowania imprez oraz dzielenia się danymi z delegatami.

BEZPIECZEŃSTWO I WYGODA

Organizatorzy MICE mogą spać spokojnie, wiedząc, że Singapur jest

jednym z najbezpieczniejszych miast na świecie. Tutejsze służby i urzędy dbają o jak najwyższy poziom bezpieczeństwa zarówno obywateli, jak i turystów. Szczególnie dużo uwagi poświęca się bezpieczeństwu cyfrowemu.

W rzeczywistości Singapur jest trzecim najbezpieczniejszym krajem w Azji według World Justice Project (WJP) Rule of Law Index 2019. Dzięki szybkiemu systemowi metra Mass Rapid Transit, rozbudowanej sieci autobusowej, a także ponad 30 tysiącom zarejestrowanych taksówek delegacji mogą łatwo przemieszczać się z każdego punktu A do B na wyspie.

Bogaty wybór opcji dla sektora MICE, najnowsze światowe technologie, wielowiekowe tradycje, a także ultraluksusowe hotele i rozrywkę najwyższej klasy. To wszystko znajdziemy w niezwykłym mieście, jakim jest Singapur – światowa stolica wydarzeń typu MICE. ■

INSPIRE Global Programme

Singapurska Rada Turystyki (STB) uruchomiła niedawno program motywacyjny o nazwie INSPIRE Global, którego celem jest przyciągnięcie do Singapuru jeszcze większej liczby gości reprezentujących sektor MICE. W ramach tego globalnego programu STB przygotowała ponad 60 bezpłatnych atrakcji dla grup zorganizowanych odwiedzających Miasto Lwa. Wszystkie atrakcje dostosowano tak, aby jak najlepiej wpasowały się w charakter wydarzeń typu MICE.

Wachlarz atrakcji jest bardzo szeroki: od opcji kulinarnych i networkingu biznesowego przez wycieczki tematyczne po liczne imprezy integracyjno-motywacyjne. Wszystkie te atrakcje zostały pomyślane tak, aby dobrze wpisały się w napięty terminarz grup turystów biznesowych, a zarazem jak najlepiej prezentowały ofertę Singapuru.

Jedną z takich atrakcji jest wizyta w singapurskim Ogrodzie Botanicznym, który widnieje na liście Światowego Dziedzictwa UNESCO. Goście mają tu możliwość stworzenia autorskiego koktajlu z dodatkiem ziół i przypraw uprawianych w Mieście Lwa. Grupy pragnące zwiedzić singapurską Dolinę Krzemową mogą wziąć udział w wyjątkowej wycieczce po dzielnicy One North, gdzie jedną z atrakcji są wieczorne pogadanki przy kominku z założycielami firm, które odniosły sukces.

Do programu mogą przystąpić grupy MICE udające się do Singapuru od teraz aż do 31 grudnia 2021. Grupa powinna składać się z co najmniej 20 uczestników zamieszkałych poza Singapurem i spędzić w Mieście Lwa co najmniej trzy dni. Zainteresowane grupy powinny zarejestrować się w programie do 31 marca 2021 roku.

Więcej szczegółów na:
[VisitSingapore.com/mice](https://www.visit-singapore.com/mice)

TEKST APRIL HUTCHINSON

PONIŻEJ: Cheval Blanc
Randheli; InterContinental
Maldives Maamunagau Resort

Oto kilka sugestii, wśród których znajdziecie ośrodki idealne dla singli, rodzin i grup korporacyjnych goszczących na Malediwach w ramach wyjazdu motywacyjnego.

NAJLEPSZE DLA... WIELBICIELI SPA

Jeżeli zależy nam na bogatej ofercie wellness, to niekwestionowanym zwycięzcą w tej kategorii jest ośrodek Four Seasons Resort Maldives Landaagiraavaru (fourseasons.com), który mieści się w Rezerwacie Biosfery UNESCO. Tutejszy kompleks Spa and Ayurvedic Retreat jest jednym z największych spa na wyspach. W jego ofercie znajdziemy m.in. Anti Gravity Yogę (uprawianą na specjalnych taśmach zawieszonych pod sufitem), spacer Yōga Energy Trail, a także Panchakarmę, czyli ajurwedyjski program oczyszczania ciała z toksyn. Najlepiej zarezerwować pobyt w jednej z odnowionych niedawno willi na wodzie z 12-metrowym prywatnym basenem. Warto także zapisać się na rejs w poszukiwaniu diabłów morskich Manta on Call.

Ośrodek Cheval Blanc Randheli (chevalblanc.com), będący częścią grupy hotelowej LVMH, posiada na własność całą wyspę spa, na którą dotrzeć można jedynie łodzią. Znajdziemy tu bogatą ofertę zabiegów przy użyciu produktów firmy Guerlain, basen, łaźnię hammam oraz wysmienity Spa Bar. Polecamy także ośrodek Huvaŋen Fushi (huvafenfushi.com), gdzie mieści się pierwsze na świecie podwodne spa, które postawi na nogi nawet najbardziej wyczerpanego biznesmena.

NAJLEPSZE DLA... RODZIN

Ośrodek Niyama (niyama.com) posiada jedną z najbardziej rozbudowanych ofert rodzinnych. Znajdą one tu m.in. klub dziecięcy Explorers Kids Club, plac zabaw z trampoliną, park wodny, restaurację, a także scenę, na której odbywają się różnorodne występy. Kluby dziecięce przeznaczone są dla czterech plemion: Globtrotterów (12-24 miesięcy), Poszukiwaczy Przygód (3-4 lat), Podróżników (5-7 lat) oraz Pionierów (8-12 lat). Atrakcji przygotowano co niemiara: od kołysanek w miejscowym języku dhivehi po wypatrywanie delfinów i lekcje gotowania.

Wyspy obfitości

Malediwy to nie tylko destynacja dla nowożeńców. Tu zapomnimy o troskach codzienności, pod warunkiem że wybierzemy najlepszą dla siebie wyspę i komfortowy hotel.

Kolejną ciekawą opcją dla rodzin jest nowy 174-wilowy ośrodek Residence Maldives, który mieści się na wyspie Dhigurah (ceni-zaro.com). Dla najmłodszych przygotowano tu m.in. klub Turtle Kids Club z bogactwem atrakcji, codziennie o 16:00 świetlica zaprasza na seans filmowy, a wczasowicze od 8. roku życia wzwyż mogą zapisać się na kurs nurkowy Bubblemaker Dive.

Warto wspomnieć też o ośrodku Sheraton Maldives Full Moon Resort and Spa mieszczącym się na wyspie Furanafushi w Północnym Atolu Malé (oddalonym o 20 minut rejsu motorówką z głównego portu lotniczego kraju). Po ostatniej gruntownej renowacji obiekt ten zyskał liczne atrakcje dla rodzin z dziećmi, w tym chwalony Sheraton Adventure Club.

Jeżeli natomiast zależy nam na udanych wakacjach bez nadszarpywania budżetu domowego, najlepiej poszukać opcji all-inclusive dla rodzin. Oferuje ją choćby ośrodek Angsana Velavaru (angsana.com). W pakiecie znajdują się m.in. trzy posiłki dziennie (bezpłatne dla dzieci poniżej 12 lat), lody, lekcje nurkowania z rurką i wiele innych atrakcji.

NAJLEPSZE DLA... AMATORÓW IMPREZ

Nie wszystkie ośrodki na Malediwach zdominowane są przez nowożeńców. Przykładowo nowoczesny Amilla Fushi (amilla.mv) od początku kieruje swoją ofertę do szerszego grona gości, zwłaszcza większych grup i rodzin. Ośrodek stawia przede wszystkim na rozrywkę plażową, dyskoteki z DJ-ami, występy na żywo i najlepsze imprezy z gwiazdami. W sylwestra ubiegłego roku na terenie Amilli Fushi wystąpiła Rita Ora w towarzystwie DJ-a Nicka Grimshawa.

Kolejnym imprezowym ośrodkiem jest Finolhu (finolhu.com), gdzie regularnie odbywają się basenowe dyskoteki, nocne maratony filmowe i cotygodniowe White Party, podczas których goście ubrani na biało raczą się dobrymi drinkami, podziwiając zachód słońca i tańcząc do świtu.

Najlepszym wyborem dla przyjaciół szukających własnego miejsca do imprezowania będzie przestronna Rock Star Villa w ośrodku Hard Rock Hotel Maldives (hardrockhotelmaldives.com), która posiada własny basen bez krawędzi oraz tuk-tuk bar na tarasie.

NAJLEPSZE NA... SPOTKANIA

W tak niewielkim kraju, jakim są Malediwy, miejsca spotkań są w cenie, więc raczej trudno zorganizować tu dużą imprezę korporacyjną.

20

OD GÓRY: Niyama; Hard Rock Hotel Maldives; Finolhu

OD GÓRY:

Sala funkcyjna w kompleksie Crossroads; surfing w Como Maalifushi

Warto jednak wspomnieć o nowym kompleksie Crossroads (crossroadsmaldives.com), pierwszym wielofunkcyjnym ośrodku wypoczynkowym na wyspach, a zarazem jednym z najbardziej ambitnych projektów w regionie. Crossroads mieści się w niewielkiej odległości od stolicy Malediwów – Malé oraz tutejszego lotniska i posiada największe sale funkcyjne w kraju. Najbardziej okazała z nich to ultranowoczesna sala Crossroads Event Hall o powierzchni 326 mkw., mogąca pomieścić do 400 delegatów. Częścią tej ogromnej inwestycji obejmującej dziewięć wysp są także obiekty Hard Rock Hotel oraz SAii Lagoon Maldives Curio Collection by Hilton (saiiresorts.com), skomunikowane z główną wyspą kompleksu za pomocą mostów i transportu wodnego. Również lokale gastronomiczne w obu hotelach mogą pomieścić duże grupy gości, natomiast Hard Rock posiada także przestrzenie funkcyjne o łącznej powierzchni 1300 mkw.

W niewielkiej odległości od lotniska znajduje się dobrze znany ośrodek Kurumba Maldives (kurumba.com) dysponujący 180 pokojami, ośmioma restauracjami, trzema baremi oraz salą funkcyjną Bougainvillea Hall na 200 gości.

NAJLEPSZE DLA... SURFERÓW

Co prawda Malediwy nie są ulubioną destynacją miłośników ujeżdżania wysokich fal, ale w ostatnich latach zaczęły zyskiwać na popularności również i w tym gronie. Trend ten próbuje wykorzystać ośrodek Como Maalifushi (comohotels.com), oferując gościom najbogatsze i geograficznie najbardziej →

NOWE OBIEKTY

InterContinental Maldives Maamunagau Resort

Ten luksusowy ośrodek to 81 willi, został otwarty we wrześniu tego roku w pobliżu Atolu Baa, który jest Rezerwatem Biosfery UNESCO. Dzięki temu jego goście mają zapewniony bliski kontakt z bogatą fauną morską. Wśród udogodnień znajdziemy tu m.in. spa na wodzie, pięć barów i restauracji, a także Retreat – bar tylko dla dorosłych z basenem bez krawędzi. maldives.intercontinental.com

Baglioni Resort Maldives

Oferujący 96 willi tropikalnych Baglioni łączy w sobie włoską atmosferę z sielankowym klimatem malediwskich wysp. Znajdziemy tu m.in. ekskluzywną pościel marki Frette, wino musujące Ferrari Trento oraz spa, w którym wykorzystuje się kosmetyki włoskiej marki Insium. Do tego bar przy basenie, trzy restauracje i wspinała widoki na wody Atolu Dhaalu. Dla miłośników aktywnego wypoczynku przygotowano m.in. lekcje nurkowania z rurką. baglionihotels.com

Hard Rock Hotel Maldives

Działający od września ubiegłego roku Hard Rock Hotel Maldives mieści się tak blisko Malé, że po kwadransie od opuszczenia bram lotniska można już wypoczywać na pobliskiej plaży. Obiekt jest częścią zintegrowanego kompleksu Crossroads i oferuje 178 pokoi, a także wiele innych atrakcji, takich jak kawiarnia Hard Rock Cafe, siłownia Body Rock, Rock Spa, klub dziecięcy Hard Rock Rixity Kids Club oraz klub dla nastolatków Teen Spirit Club. hardrockhotelmaldives.com

JW Marriott Maldives

Resort and Spa To całkowicie nowy ośrodek, otwarty w listopadzie tego roku na Atolu Shaviyani przez grupę hotelową JW Marriott. Jego głównym atutem jest bogata oferta gastronomiczna, na którą składa się sześć wspólnych restauracji. Cały ośrodek oferuje 60 luksusowych willi, wszystkie z prywatnymi basenami. Na terenie ośrodka znajdują się także winiarnia, kino na otwartym powietrzu, spa, basen, klub tylko dla dorosłych oraz klub dziecięcy. marriott.com

OD GÓRY: Joali; St Regis Vommuli Resort

zróżnicowane programy surferskie. To jedyny ośrodek tego typu na Atolu Thaa, a jego atutem jest karta Surf Pass, dzięki której surferzy mogą przemieszczać się swobodnie motorówkami między trzema wyspami, poszukując wysokich fal, zwanych tu Surf Machines (Laamu), Kasabu (Dhaalu) i Farms (Thaa). Od kwietnia do października, czyli w sezonie surfingowym, w ośrodku rezyduje pełnoetatowy przewodnik z ramienia firmy Tropic Surf specjalizującej się w produkcji sprzętu do pływania.

Warto także zatrzymać się w ośrodku Six Senses Laamu (sixsenses.com/laamu), który jest

z kolei jedynym obiektem przyjaznym surferom na Atolu Laamu i również współpracuje z firmą Tropic Surf. Najwięksi śmialkowie mogą liczyć na pomoc przewodników w podprowadzeniu na jedną z najwyższych fal w kraju, zwaną Yin Yang.

NAJLEPSZE... DLA FANÓW EKOLOGII

Podróźni o proekologicznym nastawieniu powinni wybrać się do ośrodka Soneva Fushi (soneva.com), któremu przyświecają idee zrównoważonego rozwoju i proekologicznych działań. Przejawia się to m.in. poprzez

ciągłe monitorowanie negatywnego wpływu ośrodka na środowisko i równoważenie tego wpływu na wiele sposobów: od uiszczania specjalnego podatku węglowego po udzielanie miejscowym dzieciom lekcji pływania. Warto dodać, że Soneva Fushi posiada swoją własną hutę szkła, która pozyskuje zużyte szkło i przekształca je w ciekawe przedmioty: zastawę stołową, ozdoby i dzieła sztuki.

Drugim popularnym ekośrodkiem jest Gili Lankanfushi (gili-lankanfushi.com), który na początku grudnia otworzył swoje podwoje po kilkumiesięcznej renowacji. Aż 45 willi ośrodka zyskało certyfikat ekologiczny organizacji Earth Check.

Najnowszym pretendentem do korony najbardziej zielonego ośrodka na Malediwach jest Joali (joali.com). Obiekt ten został oddany do użytku w lecie ubiegłego roku, a jego wyróżnikiem jest ambitna strategia, zakładająca kompensację wyemitowanego CO₂ poprzez sadzenie drzew na okolicznych wyspach.

NAJLEPSZE DLA... SMAKOSZY

Czasy, kiedy Malediwy były gastronomicznym zaściankiem, odeszły w zapomnienie. Obecnie na głównych wyspach turystycznych kraju można przebierać w najlepszych restauracjach serwujących wyśmienitą kuchnię. Ośrodek St Regis Maldives Vommuli Resort (stregismaldives.com) posiada sześć restauracji, w których zatrudnia najlepszych szefów kuchni z całego świata, czyniąc to miejsce prawdziwym rajem dla smakoszy. Między listopadem i marcem ośrodek odwiedzą m.in. David Gil Rovira z restauracji Tickets w Barcelonie, holenderski zdobywca gwiazdki Michelina Jonathan Zandbergen oraz nagrodzony dwoma gwiazdkami szef Guillaume Bracaval.

Na wyspach nie brakuje również bogatej oferty dla wegan i wegetarian. Ośrodek Amilla Fushi (amilla.mv) nawiązał bliską współpracę z szefem kuchni Torą Olssonem, której efektem są dania łączące w sobie osiągnięcia kuchni molekularnej z ekologicznymi składnikami. Tymczasem goście niewielkiego ośrodka Mirihi (mirihi.com) mogą wziąć udział w zajęciach gotowania wegańskich przysmaków.

Aby spróbować autentycznej kuchni malediwijskiej, najlepiej wybrać się do mieszczącej się na wyspie Milaidhoo (milaidhoo.com) restauracji Ba'theli, gdzie można spróbować takich delikatesów, jak curry z homarem oraz wołowina gotowana na wolnym ogniu. ■

SPOTKANIA BIZNESOWE Z WIDOKIEM NA MORZE

WIDOK ZAPADAJĄCY W PAMIĘCI

Centrum konferencyjne o powierzchni 1000 m² to idealne miejsce do organizacji wszelkiego rodzaju spotkań. Stylowe wnętrza dostosowane do potrzeb organizatora oraz gwarancja usług na najwyższym poziomie czyni hotel idealnym wyborem na wszelkie uroczystości.

COURTYARD
BY MARRIOTT

Gdynia Waterfront

**ZAREZERWUJ
JUŻ TERAZ:**

konferencje@courtyardgdynia.com

+48 58 743 07 00

Marriott.com/GDNCY

**Courtyard by Marriott®
Gdynia Waterfront**

ul. Jerzego Waszyngtona 19, Gdynia

T: +48 58 743 07 00

hotel@courtyardgdynia.com

courtyardgdynia.com.pl

Do Wiednia można wybrać się na kawę i legendarny czekoladowy tort Sachera. Dobrych kawiarni jest w mieście naprawdę dużo, a tradycję raczenia się małą czarną zapoczątkował tu ponoć polski dyplomata Jerzy Kulczycki. Miłośnicy muzyki operowej wybierają stolicę Austrii ze względu na wspaniały repertuar Opery Wiedeńskiej. Fani sztuki przyjeżdżają do Wiednia, żeby zobaczyć bogate zbiory wielu wspaniałych muzeów, takich jak Albertina, Muzeum Leopoldów czy Muzeum Historii Sztuki. Oto najbardziej trendy miejsca, które trzeba zobaczyć w Wiedniu, wybierając się tam w 2020 roku.

OPERA WIEDEŃSKA

To jedna z najlepszych scen operowych na świecie. W sezonie 2019/20 zaprezentuje aż 58 różnych oper i 21 produkcji baletowych. W lutym zobaczymy „Fidelia”, jedyną operę napisaną przez Ludwiga van Beethovena, w maju „Cosi fan tutte” Wolfganga Amadeusza Mozarta, a w czerwcu „Bal maskowy” Giuseppe Verdiego. Dyrektorami tej niewielkiej rozmiarami, ale za to ogromnej duchem sceny byli m.in. Gustaw Mahler (1897-1907), Ryszard Strauss (1919-1924), Herbert von Karajan (1956-1964) i Claudio Abbado (1986-1991).

Budynek Opery był pierwszą publiczną budowlą, która stała na Ringstrasse w 1869 roku. Jej budowniczymi byli architekci August Sicard von Sicardsburg i Edward van der Null. Marmurowe posadzki, rzeźby i freski wykonane przez Moritza von Schwinda robią do dziś ogromne wrażenie. Raz w roku widownia i scena zmieniają się w olbrzymią salę taneczną z okazji wielkiego balu debiutantów w Wiedeńskiej Operze, który odbywa się w obecności prezydenta republiki.

Bilety do opery w Wiedniu warto kupić przez Internet. Ten wspaniały gmach można również zwiedzać. W kwietniu, maju, czerwcu i we wrześniu przedstawienia operowe i baletowe można oglądać również na żywo na wolnym powietrzu. Są wyświetlane

Stolica Austrii to jedno z najciekawszych miast w Europie. Polecamy tę destynację w 2020 roku zarówno amatorom muzyki, malarstwa i designu, jak i fanom dobrych hoteli i najlepszych restauracji. Wiedeń inspiruje, jest nowoczesny, wibrujący.

**WIEDEŃ
NA NOWY
ROK**

TEKST MARZENA MRÓZ

na leżącym przed operą placu imienia Herberta von Karajana na ekranie o powierzchni 50 mkw., co umożliwia również obcowanie z klasyką za darmo.

BUDYNEK SECESJI

Spektakularny, misternie zdobiony budynek ze złotą kopułą powstał w 1897 roku z inicjatywy grupy młodych wiedeńskich artystów, którzy powołali do życia stowarzyszenie Secesja Wiedeńska. Byli wśród nich: Gustav Klimt, Josef Hoffmann, Koloman Moser i Joseph Maria Olbrich. Stał się on jednym z symboli nowego nurtu w sztuce – secesji i wzorem jej architektury. Dziś to niezwykle miejsce można zwiedzać i oglądać namalowany przez Klimta fryz powstały na wystawę poświęconą Beethovenowi w 1902 roku. Pod charakterystyczną złotą kopułą ozdobioną liśćmi wawrzynu co roku odbywa się kilka wystaw sztuki współczesnej, tak jak to sobie zaplanowali jej założyciele. Kształt budowli jest bardzo oryginalny, a charakterystyczne dla secesji kwiatowe i zwierzęce motywy przeplatają się ze sobą w zachwycający sposób.

MUZEUM HISTORII SZTUKI

To jedna z największych na świecie galerii, posiadająca w swoich zbiorach cenną kolekcję malarstwa europejskiego. Muzeum zostało otwarte w 1891 roku, a decyzję o jego budowie podjął sam cesarz Franciszek Józef I. Znaczną część zbiorów stanowi prywatna kolekcja Habsburgów. W galerii malarstwa znajdują się m.in. takie dzieła, jak: „Wieża Babel” Piotra Bruegla, „Alegoria malarstwa” Jana Vermeera, „Madonna w zieleni” Rafaela Santiiego czy autoportret Rembrandta.

Do 19 stycznia 2020 roku można tu zobaczyć jedną z ciekawszych obecnie wystaw na świecie „Caravaggio & Bernini”, prezentującą rewolucyjną sztukę XVII-wiecznego Rzymu. Obrazy i rzeźby – blisko 70 arcydzieł – są prezentowane w przestronnych salach według pewnego scenariusza, podkreślającego wyjątkowość i spójność twórczości dwóch gigantów baroku. To, co łączyło dwóch znanych na całym świecie mistrzów, to ich realistyczne przedstawienie natury. Zarówno Caravaggio, jak i Bernini

Fani sztuki przyjeżdżają do Wiednia, żeby zobaczyć zbiory wielu wspaniałych muzeów.

łączyli rzeczywistość i odczucia, co po latach zostało określone jako charakterystyczna cecha baroku. Wśród wielu wypożyczonych, międzynarodowych prac znajdują się takie, które nigdy wcześniej nie były pokazywane publicznie.

Prawdziwą rewelacją są obrazy Caravaggia: „Dawid z głową Goliata”, „Święty Jan Chrzyciel dziecięciem”, „Narcyz” czy „Chłopiec ugryziony przez jaszczurkę”. Wstęp na wystawę trzeba wcześniej zarezerwować.

RESTAURACJA DAS LOFT/ SO VIENNA

Ta spektakularna, najmłodniejsza ostatnio restauracja w Wiedniu znajduje się na 18. piętrze hotelu SO Vienna. Trendy miejsce na śniadanie, lunch lub wyjątkową kolację z widokiem na katedrę św. Stefana i oświetlone wieczorem miasto. Oferuje gourmet cuisine, jak przystało na miejsce z gwiazdką Michelin i świetny wybór win. Miejsce to przyciąga nie tylko smakoszy, lecz także wszystkich zainteresowanych sztuką nowoczesną. Nie tylko menu bowiem, ale również kolorowy sufit autorstwa Pipilotti Risti sprawia, że to ekstrawaganckie miejsce cieszy się taką popularnością. Nowoczesny,

niedawno odświeżony hotel SO Vienna również wart jest polecenia na weekendowy pobyt w Wiedniu.

ALBERTINA

Albertina, największy pałac mieszkalny Habsburgów, wyrasta na południowym skraju Hofburga, na ostatniej zachowanej baszcie wiedeńskiej.

Książę Albert Sasko-Cieszyński, zięć cesarzowej Marii Teresy, rozpoczął w roku 1776 zbiory grafiki, liczące obecnie ponad milion druków i 60 tysięcy rysunków. Sławne dzieła, takie jak „Zając polny” lub „Ręce złożone do modlitwy” Dürera, szkice do portretów dzieci autorstwa Rubensa czy też arcydzieła Schielego, Cézanne’a, Klimta,

Kokoschki, Picassa i Rauschenberga pokazywane są tu w ramach wystaw czasowych.

Na wystawach stałych Albertina prezentuje najciekawsze kierunki sztuki ostatnich 130 lat: od francuskiego impresjonizmu przez niemiecki ekspresjonizm po rosyjską awangardę aż do współczesności. „Staw z nenufarami” Moneta, „Tancerki” Degasa i „Portret dziewczyny” Renoira są tu eksponowane w sąsiedztwie obrazów Beckmana, Mackego, Chagalla, Malewitscha, Rothki, Rainera i Katza.

W Albertinie można również oglądać nowe zbiory fotografii (m.in. Helmuta Newtona i Lisette Model), prezentowane na wystawach czasowych.

NAJLEPSZE KAWIARNIE

Wiedeńska kawiarnia jest jak przedłużenie salonu – co prawda nie jesteśmy już w domu, ale i nie na ulicy. To idealne miejsce dla osób, które potrzebują towarzystwa, aby побыć samemu. To scena, która zapewnia prywatność. Daje poczucie udziału w wielkiej tradycji rozkoszowania się każdym dniem.

Warto wybrać się w Wiedniu szlakiem kawiarni, w której życie wiedli znani artyści. Nie tylko prowadzili oni w kawiarniach długie rozmowy, ale również urządzali tam sobie miejsce pracy. Jeden z nich Peter Altenberg umieścił nawet swój ulubiony lokal na wizytówce – jako adres zamieszkania i do korespondencji. Kawiarnia Café Central położona w samym centrum Wiednia postawiła mu za to pomnik. Zanim jednak do kawiarni wkroczyli pisarze, odkrywali je dla siebie kompozytorzy: Johann Strauss, zarówno syn, jak i ojciec, a także Wolfgang Amadeusz Mozart i Ludwig van Beethoven.

Obsługa w wiedeńskich kawiarniach do dziś jest wyjątkowa. Już same godziny pracy – od wczesnego ranka do północy – wywołują miłe zdziwienie. Do tego personel – prawie zawsze mężczyźni – zdobywa sympatię gości nie tylko sprawną obsługą, lecz także błyskotliwym żartem i wiedeńskim wdziękiem. Nie należy oczywiście zapominać o wygodnych fotelach i drobnych przekąskach na słodko lub na słoń, które długą wizytę w kawiarni czynią jeszcze przyjemniejszą. Do klasycznego repertuaru należą, obok dań dnia, kielbaski z musztardą i kanapki.

Każda kawiarnia ma swoją desery specjalność. Desery są praktycznie wszędzie domowej roboty, przygotowywane według pilnie strzeżonych przepisów. Taką specjalnością są na przykład orzechowe ciastka Sperl-Schnitte podawane w Café Sperl albo tort według własnego przepisu Café Alt-Wien. Café Korb, kawiarnia wyróżniająca się oryginalnym wystrojem w stylu lat 50., serwuje najlepszy strudel z jabłkami w całym mieście. Natomiast Café Hawelka, utrzymana w stylu secesyjnym, codziennie o godzinie 22:00 podaje gorące buchty z powidłami śliwkowymi. ■

NOWE SZANSE NAIROBI

Zmiany zachodzące w stolicy Kenii świadczą o dużym potencjale nie tylko miasta, lecz także kraju, przed którym – jak nigdy dotąd – otwierają się nowe szanse biznesowe.

28

To godzina szczytu, ale nikt tu się nie śpieszy – mówi z uśmiechem Godfrey, kierowca Ubera z Nairobi, z którym w pewien środowy poranek utknęłam na jednym z większych rond w mieście. Po obu stronach naszego samochodu stoją pomalowane autobusy matatu, w których

tłoczą się ludzie zmierzający do pracy.

Zakorkowane ulice to jeden z typowych obrazków w stolicy Kenii, choć Godfrey przekonuje mnie, być może nieco zbyt optymistycznie, że za pięć lat widok ten będzie należał do przeszłości. Jeśli wierzyć jego słowom, w ostatnim pięcioleciu i tak wiele zmieniło się na dobre w tej kwestii. Miasto zyskało nowe drogi i obwodnice. Godfrey jest zawodowym kierowcą od 17 lat, a od roku pracuje dla Ubera, firmy, której nie szczędzi pochwał.

Nasza rozmowa, choć niczym nieróżniąca się od typowych taksówkowych pogawędek, jest zarazem dowodem ogromnych zmian zachodzących w tym 4,5-milionowym mieście. Jedną z nich jest rozkwit mobilnych usług taksówkowych, które wraz z rozpowszechnieniem się smartfonów i szybkiego Internetu w Nairobi znacznie ułatwiają przemieszczanie się po stolicy. Jest to ważne zwłaszcza z punktu widzenia turystów, którzy nie muszą już nosić ze sobą gotówki ani targować się o cenę przejazdu. Serwis Uber wszedł na kenijski rynek w 2015 roku. W roku ubiegłym z usług jego 6 tysięcy kierowców działających w Nairobi i Mombasie skorzystało ponad 216 tysięcy osób.

Alon Lits, dyrektor generalny Ubera na Afrykę Subsaharyjską, twierdzi, że firma trafiła w Kenii na podatny grunt, ponieważ miasta w tym kraju „są otwarte na nowe rozwiązania i mają kreatywne podejście do nowoczesnych technologii i biznesu”. To właśnie na potrzeby Kenii powstała budżetowa wersja serwisu o nazwie Uber Chapchap obsługiwana przez flotę niewielkich miejskich pojazdów. Z myślą o Afryce

PO LEWEJ: Żyrafa i panorama Nairobi w tle; Dzięki rozbudowie sieci dróg słynne korki uliczne w Nairobi wkrótce staną się przeszłością.

powstał także Uber Lite, czyli uproszczona wersja oryginalnej aplikacji, przeznaczona dla użytkowników zamieszkałych na terenach o słabym zasięgu telefonii komórkowej i działająca na każdym telefonie z systemem Android. Uber nie jest jednak monopolistą na kenijskim rynku. W ubiegłym roku przybył mu konkurent w postaci serwisu Bebabeba stworzonego przez stowarzyszenie lokalnych kierowców taksówek. Popularność zyskuje także aplikacja Little wspierana przez kenijską firmę telekomunikacyjną Safaricom.

Kenia mocno stawia na nowe technologie. Kraj ma swoją własną dolinę krzemową zwaną Silicon Savannah, a według oficjalnych danych w 2017 roku sektor informatyczno-komunikacyjny (ICT) wygenerował miliard dolarów przychodu. Nairobi stanowi regionalną bazę dla wielu koncernów międzynarodowych, w tym takich gigantów jak IBM, Cisco,

Oracle, Google i Visa, a sama Kenia jest liderem na kontynencie w dziedzinie dostępności mobilnych płatności. Szczególną popularnością cieszy się tu stworzony przez Safaricom system przelewów i mikrofinansów o nazwie M-Pesa, za którego pomocą miliony Kenijczyków płacą za zakupy i usługi. W ubiegłym roku za pomocą płatności mobilnych dokonano transakcji na sumę wynoszącą niemal połowę PKB kraju.

Kenia jest również afrykańską mekką dla startupów i małych oraz średnich przedsiębiorstw, zwłaszcza z branży agrotechnologii. Według kenijskiego portalu Disrupt Africa liczba startupów reprezentujących tę dziedzinę wzrosła w ostatnich dwóch latach o 110 procent. Największą popularnością cieszą się aplikacje Farmers Prider, M-shamba i Taimba, dzięki którym rolnicy mogą znaleźć odbiorców swoich produktów, →

Kenia to prawdziwa afrykańska mekka dla startupów oraz małych i średnich przedsiębiorstw.

PO LEWEJ I PONIŻEJ:
Ośrodek coworkingu Ikigai to wspólne dzieło siostr Nyambury i Wachuki Gichohi.

a także skorzystać z cennych porad specjalistów, aby zwiększyć swoje plony. Wśród innych startupów przyciągających uwagę inwestorów z zagranicy znajdują się m.in. firmy: BRCK produkująca wodoodporne modemy i routery zasilane energią słoneczną, AB3D wytwarzająca drukarki 3D z odpadów oraz aplikacja Twiga do zamawiania jedzenia online, która w ubiegłym roku uzyskała finansowanie w wysokości 10 milionów dolarów.

Dzięki żyznemu gruntowi dla rozwoju nowych branż w Kenii kwitną także liczne laboratoria innowacji i inkubatory technologiczne, takie jak i-Hub, FabLab i NaiLab. Z każdym rokiem przybywa tu również nowych centrów coworkingowych, z których wiele w niczym nie ustępuje pod względem wyglądu i wyposażenia swoim odpowiednikom z Europy i USA. Jednym z nich jest stworzony w 2016 roku przez siostry Nyamburę i Wachę Gichohi ośrodek o nazwie Ikigai, który obecnie posiada dwie placówki w dzielnicach Westlands i Lavington. Razem dysponują one ponad stu stanowiskami pracy i kilkoma prywatnymi biurami na wynajem.

POTENCJAŁ INWESTYCYJNY

W trakcie drogi powrotnej z Lavington, na jednym z rond moją uwagę przykuwa ogromna trójwymiarowa reklama chińskiego giganta telekomunikacyjnego Huawei, z której wynika, kto płaci za wiele z nowych dróg, jakie w ostatnich latach powstały w Nairobi. Według danych Chińsko-Afrykańskiej Inicjatywy Badawczej przy amerykańskim Uniwersytecie Johna Hopkinsa w latach 2000-2018 pożyczki udzielone Kenii przez chiński rząd i banki wyniosły razem 9,8 miliarda dolarów. Co więcej na horyzoncie są już nowe inwestycje. Firma Huawei obiecała przekazać 170 milionów dolarów na wskrzeszenie obumarłego projektu centrum danych i mediów Konza Technopolis, natomiast rząd Chin ma przeznaczyć pół miliarda dolarów na budowę nowej autostrady łączącej lotnisko Jomo Kenyatta International z przedmieściami stolicy.

Podobnie jednak jak w przypadku wielu chińskich inwestycji w Afryce i mniej zamożnych krajach Azji Chińczycy spotykają się tu z zarzutami o tzw. dyplomację pułapki długów. Nie da się bowiem ukryć, że zadłużenie zewnętrzne Kenii rośnie w zatrważającym tempie. Wielu ekspertów już teraz zaczyna powątpiewać, czy krajowi uda się

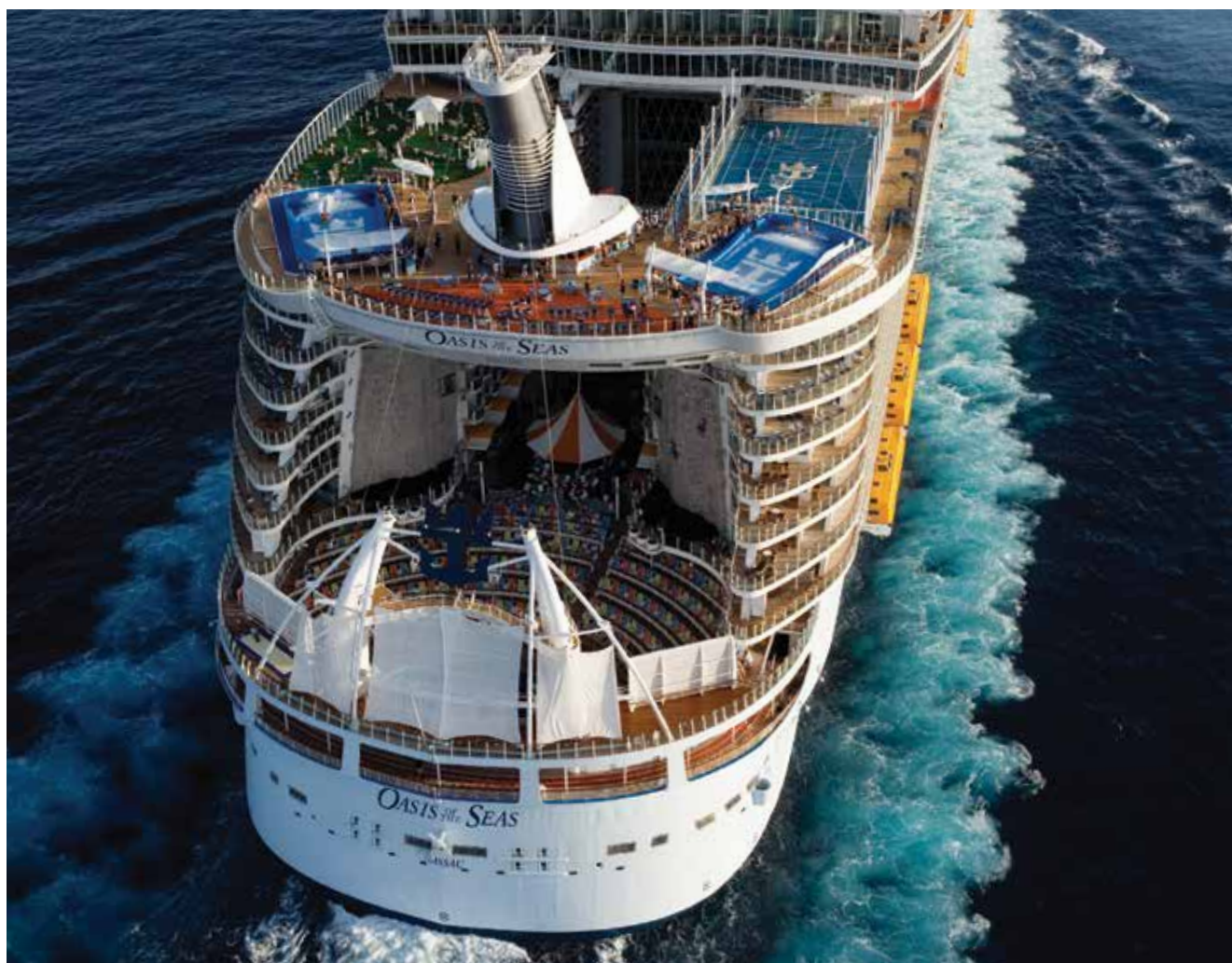
kiedykolwiek spłacić pożyczkę w wysokości 3,6 miliarda dolarów zaciągniętą w chińskim Eximbanku na budowę nowej linii kolejowej z Nairobi do Mombasy. Kenijczykom nie podoba się także to, że Chińczycy kontrahenci budujący w Kenii nową infrastrukturę niechętnie zatrudniają na swoich budowach miejscowych pracowników.

Jednak trzeba zauważyć, że władze lokalne Nairobi robią wszystko, co w ich mocy, by poprawić jakość życia mieszkańców. Przykładowo pracownicy hotelu Crowne Plaza, z radością wyczekują budowy nowej drogi, która będzie przebiegać tuż obok ich obiektu. To właśnie w Upper Hill od wielu lat mieszczą się siedziby wielu koncernów międzynarodowych oraz organizacji, takich jak Bank Światowy i Afrykański Bank Rozwoju.

– Miasto się rozbudowuje – mówi Joyce Ann Wangui, dyrektor ds. sprzedaży w hotelu Sankara Nairobi w dzielnicy Westlands. – Kiedyś większość aktywności w stolicy skupiała się wokół centralnej dzielnicy biznesowej, ale od jakiegoś czasu również na obrzeżach miasta powstają mniejsze ośrodki handlowe, a niemal w każdej dzielnicy wyrastają nowoczesne obiekty – dodaje. W ostatnich latach do dzielnicy Westlands wprowadziły się m.in. firmy KPMG, PwC i Barclays, a także oddział Komisji Europejskiej, natomiast Coca-Cola przeniosła się z kompleksu w Upper Hill do Lavington.

Na popularności zyskuje także podmiejska dzielnica Karen, która do niedawna była typową enklawą mieszkaniową. Jednak z czasem w Karen jak grzyby po deszczu zaczęły powstawać lokalne firmy, nowoczesne biurowce oraz centra handlowe, w których mieszczą się sklepy międzynarodowych marek, takich jak Carrefour czy też Yves Rocher.

ZWIEDZAJ ŚWIAT WYGODNIE

www.royalcaribbeancruises.pl

ul. Tamka 16, lok. 4, 00-349 Warszawa

info@rccl.pl, tel.: 00 22 455 38 48

ZWIEDZANIE MIASTA

CO WARTO ZOBACZYĆ Najbardziej znaną atrakcją Nairobi jest park narodowy położony zaledwie 7 kilometrów na południe od granic miasta. Można tu obserwować dzikie lwy, nosorożce i gepardy. Nieopodal parku znajduje się także Muzeum im. Karen Blixen mieszczące się w dawnym domu autorki „Pożegnania z Afryką”. Warto odwiedzić również ośrodek żyraf, w którym zwiedzający mogą podziwiać i karmić te piękne, długonogie zwierzęta, oraz rezerwat Sheldrick Wildlife Trust, który opiekuje się porzuconymi słońkami i innymi zwierzętami. kws.go.ke, giraffecentre.org, sheldrickwildlifetrust.org

GASTRONOMIA Warto wybrać się do niedrogiego resto baru Nyama Mama, gdzie za dnia serwowane są

smaczne posiłki z karty, natomiast wieczorem można spędzić miło czas przy piwie, potrawach z grilla i muzyce na żywo. W Nairobi nie brakuje również dobrych lokali serwujących dania kuchni indyjskiej. Polecam zwłaszcza restaurację Tandoori Patio w dzielnicy Westlands. Jeżeli szukamy miejsca na nieformalne spotkanie przy kawie, warto wybrać się do jednej z kilkunastu kawiarni należących do

sieci Java House. Są one klimatyzowane i oferują darmowy Internet. Dużą popularnością wśród biznesmenów przybywających do stolicy cieszą się także restauracje Le Grenier à Pain oraz Boho Eatery. thegoodearthgroup.com, tandooripatio.co.ke, javahouseafrica.com, legrenierapain.co.ke

NOCLEGI Osoby przybywające do Nairobi w interesach wysoko oceniają hotele Crowne Plaza Nairobi oraz Sankara Nairobi. Koneserzy z pewnością docenią zakwaterowanie w położonym w samym sercu miasta zabytkowym hotelu Fairmont the Norfolk.

Ma to także pośredni wpływ na tutejszą branżę hotelarską. – Kiedy dziewięć lat temu otwieraliśmy w Westlands nasz hotel, nie mieliśmy tu praktycznie żadnej konkurencji – mówi Krishna Unni, dyrektor generalna grupy Sankara. Początkowo Sankara Nairobi był niezależnym hotelem butikowym nakierowanym na klientów biznesowych. Jednak w tym roku obiekt dołączył do ekskluzywnej sieci Autograph Collection zarządzanej przez Marriott International Group. W ostatnich latach w Westlands swoje podwoje otworzyły także hotele Villa Rosa by Kempinski, Pullman, Movenpick, Ibis Styles oraz Park Inn by Radisson.

CZAS NA ODRODZENIE

W Westlands mieści się również luksusowy hotel Dusit D2, który w sierpniu został ponownie uruchomiony po tym, jak na początku roku terroryści z grupy al-Shabab zabili na jego terenie 21 osób. Tragedia ta zbiegła się w czasie z informacją, że w roku 2018 Kenię odwiedziło o 37 procent więcej turystów niż w roku poprzednim. Istniały zatem realne obawy, że atak terrorystyczny może zatrzymać lub wręcz odwrócić ten trend. Turystyka jest bowiem ważną branżą kenijskiej gospodarki, zapewniającą 8,3 procent wszystkich miejsc pracy w kraju i generującą przychody do budżetu rządu 7,9 miliarda dolarów (według danych za rok 2018).

Na szczęście pesymistyczne prognozy ekspertów przewidujące spadek liczby odwiedzających Kenię o 13 procent w roku bieżącym były chybione. Co więcej według danych Afrykańskiego Stowarzyszenia Turystyki tegoroczny sezon letni należał do najbardziej ruchliwych w historii. Pełen optymizmu jest również dyrektor generalny hotelu Dusit D2 Michael Metaxas, który zapewnia, że po styczniowych wydarzeniach wyciągnięto daleko idące wnioski i znacznie wzmocniono ochronę obiektu. Praktycznie każdy luksusowy hotel w Nairobi

posiada niezwykle rygorystyczne procedury bezpieczeństwa. Każdy samochód wjeżdżający na teren obiektu jest poddawany drobiazgowemu przeszukaniu, a goście obowiązkowo przechodzą przez bramki do wykrywania metalu.

Nie inaczej ma się rzecz hotelu Hemingways, który mieści się w sielskiej dzielnicy Karen z widokiem na wzgórze Ngong. Gośćmi tego pięciogwiazdkowego obiektu są zarówno turyści, którzy zatrzymują się tu na kilka nocy przed wylotem do innych afrykańskich destynacji, jak i osoby przybywające tu w interesach, którym zdarza się zarezerwować na firmową imprezę cały hotel wraz z jego 45 apartamentami.

W Nairobi prężnie rozwija się także branża apartamentów serwisowanych. Do 2020 roku w mieście ma przybyć ponad tysiąc lokali tego typu. Co ważne, stolica Kenii może w końcu pochwalić się dobrymi hotelami lotniskowymi, jako że w ostatnich dwóch latach swoje obiekty otworzyły tu m.in. sieci Crowne Plaza, Four Points by Sheraton i Hilton Garden Inn.

KRAJOBRAZ POLITYCZNY

Zagraniczni inwestorzy zapewne ucieszą się na wieść, że po niedawnych zawirowaniach w kenijskiej polityce nie ma już niemal śladu. Mowa o wydarzeniach, które rozegrały się tuż po wyborach powszechnych w 2017 roku, kiedy to Sąd Najwyższy nie uznał zwycięstwa urzędującego prezydenta Uhuru Kenyatty. W powtórnym głosowaniu Kenyatta ponownie uzyskał większość głosów, jednak w wyniku licznych starć i zamieszek związanych z wyborami życie straciło niemal sto osób.

W marcu 2018 roku prezydent oraz przywódca opozycji Raila Odinga zawarli rozejm,

POWYŻEJ:

Miejska zabudowa zaczyna stopniowo pochłaniać obszar wzgórze Ngong, uwieczniony w książce „Pożegnanie z Afryką”.

W ubiegłym roku bezpośrednio inwestycje zagraniczne osiągnęły rekordowy poziom.

co poprawiło polityczną stabilność kraju i jego wiarygodność dla biznesu. Po krótkotrwałym spadku tempa wzrostu PKB do 4,8 procent w roku 2017 (z 5,8 procent w 2018) w ubiegłym roku kenijska gospodarka odnotowała wzrost aż o 6,3 procent. Bezpośrednie inwestycje zagraniczne wzrosły o 27 procent, osiągając rekordowy poziom 1,6 miliarda dolarów, głównie w przemyśle wytwórczym, naftowo-gazowym, chemicznym oraz w branży hotelarskiej.

Kenia od lat uważana jest za główny ośrodek biznesu i innowacji w Afryce Wschodniej, jednak od jakiegoś czasu musi ostro konkurować o to miano ze swoim północnym sąsiadem. To właśnie Etiopia jest obecnie największym beneficjentem inwestycji zagranicznych, wartych 3,3 miliarda dolarów rocznie. I choć zarówno linie Ethiopian Airlines, jak i Kenya Airways są wiodącymi przewoźnikami w regionie, to ta pierwsza jest obecnie najbardziej dochodową na kontynencie, natomiast druga przechodzi właśnie proces nacjonalizacji, który ma uchronić ją przed bankructwem.

Kenia jest za to niekwestionowanym kontynentalnym liderem w rankingu łatwości prowadzenia działalności gospodarczej, w którym w ciągu ostatnich pięciu lat awansowała ze 129. na 61. miejsce, choć według portalu antykorupcyjnego GAN „korupcja jest nadal obecna w niemal każdym sektorze tutejszej gospodarki”. Warto jednak odnotować, że Kenia była pierwszym krajem, który jeszcze za rządów byłego prezydenta Mwai Kibaki ratyfikował konwencję antykorupcyjną ONZ. O zmaganiach pierwszego szefa agencji powołanej do walki z tym ogólnokrajowym problemem można dziś przeczytać w książce autorstwa Micheli Wrong zatytułowanej „It’s Our Turn To Eat” („My też chcemy się najeść”). W lecie tego roku pod zarzutem łapownictwa do aresztu trafił minister finansów Henry Rotich, choć wielu obserwatorów twierdzi, iż jest to jedynie element gry politycznej.

Wszystkie mniej lub bardziej burzliwe wydarzenia mające miejsce w kenijskiej polityce i biznesie są na bieżąco relacjonowane w tutejszej prasie, zwłaszcza w cenionych za rzetelność gazetach „Business Daily” i „Daily Nation” oraz magazynach „Nairobi Law Monthly” i „East African Business Times”.

Nie da się jednak ukryć, że Kenia ma także sporo problemów, którym prędzej czy później będzie musiała stawić czoła. Jednym z nich, pomimo szybkiego tempa rozwoju, jest ogromna nierówność społeczna, paradoksalnie najbardziej widoczna właśnie w stolicy, choćby w przygnębiająco wyglądających slumsach zwanych Kibera, zamieszkałych przez setki tysięcy ludzi. Większość Kenijczyków za największy problem kraju uznaje jednak wysokie bezrobocie wśród osób młodych, które obecnie wynosi 18,4 procent.

Mimo wszystko Nairobi jest także miastem kreatywnych młodych ludzi. W ostatnich latach w mieście powstało kilka prężnie działających kolektywów artystycznych, z których najbardziej znane to Brush Tu i Nest, a kenijski przemysł filmowy należy do najplodniejszych w Afryce. Może właśnie dlatego, przemierzając barwne ulice Nairobi, nabrałam głębokiego przekonania, że Kenię i jej stolicę czeka lepsza przyszłość. ■

Sheraton Grand Warsaw w nowej odsłonie

Sheraton Hotels & Resorts, największa marka Marriott International, zaprezentowała hotel Sheraton Warszawa po kapitalnym remoncie.

Warszawski Sheraton może się tym samym poszczycić zdobyciem prestiżowego statusu Grand. Oferta hotelu obejmuje 350 pokoi gościnnych i stanowi nowoczesną przestrzeń do spotkań w samym sercu stolicy.

HOTEL W SERCU MIASTA

Jako miasto pełne kontrastów i unikatowych rozwiązań Warszawa zachwyca odwiedzających niepowtarzalną energią i dziedzictwem kulturowym – od wszechobecnego geniuszu Fryderyka Chopina przez fascynujące

muzea, klimat starej Pragi i przepiękne, zrewitalizowane Stare Miasto.

Oddalony o zaledwie kilka kroków od Muzeum Narodowego i Bulwarów Wiślanych hotel Sheraton oferuje swoim gościom stolicę na wyciągnięcie ręki wraz z dogodnym, 20-minutowym dojazdem na lotnisko.

DESIGN I TRADYCJA

Zachwyty towarzyszący transformacji wyraził również John Licence, wiceprezes Premium & Select Brands przy Marriott International Europa. – Jesteśmy zaszczytni, że możemy powitać Sheraton Grand Warsaw jako drugi obok Krakowa Grand Hotel w Polsce. Warszawski Sheraton to jeden z pierwszych naszych hoteli, w których mamy przyjemność zaprezentować nasz innowacyjny design,

Warszawski Sheraton to hotel, w którym mamy przyjemność zaprezentować nasz innowacyjny design.

zwłaszcza fantastyczne nowe lobby nawiązujące do tradycji Sheratona jako miejsca spotkań – powiedział.

PRZESTRZEŃ DO SPOTKAŃ

Nowe lobby to przede wszystkim przestrzeń do inspirujących spotkań, która doskonale odzwierciedla historię przenikających się w Warszawie kontrastów. Originalny wystrój lobby łączy różnorodne materiały w nowoczesny sposób, ponadczasowe wnętrza w odcieniach błękitu i beżu przetykane są specjalnie wybranymi dziełami sztuki.

PONIŻEJ:
Nowe lobby w Sheraton Grand Warsaw

NOWE RESTAURACJE

Do uznanej i lubianej restauracji inAzia dołączyły dwie nowe pod batutą wybitnego szefa kuchni Marcina Sasina. Goście hotelowi mogą delektować się daniami kuchni włoskiej w przestronnej, pełnej naturalnego światła restauracji Cucina Mia. Wyjątkową atmosferę podkreśla subtelna mozaika zieleni, czerwieni i beżu, a prawdziwie włoskiego charakteru nadaje ciekawy mural stworzony przez lokalną artystkę Agatę Czeremuszkin-Chrut. Tradycyjne włoskie dania przygotowywane są z najwyższej jakości składników, a w połączeniu ze słynną polską gościnnością gwarantują kulinarne przeżycia na najwyższym poziomie.

Miłośników kuchni azjatyckiej zaprasza, będąca znakiem firmowym Sheratona, pełna wdzięcznej elegancji InAzia. Dzięki doświadczeniu szefa kuchni Marcina Sasina mamy niepowtarzalną okazję spróbować autentycznych azjatyckich smaków. Przygotowane na specjalnym japońskim grillu Robata mięsa i owoce morza zadowolą najbardziej wyszukane podniebienia. Wysublimowane wnętrza w kolorze koralu i morza podkreślają orientálną atmosferę InAzii, a dzięki oknom otwartym na kuchnię możemy podziwiać mistrzów przy pracy.

ELEGANCJA I STYL

Ponadczasowa elegancja w nowoczesnym stylu – tak prezentują się odrestaurowane apartamenty hotelowe w wizji samego Aleksa Kravetza. Imponująca panorama Warszawy i przestronne wnętrza pełne najnowocześniejszych udogodnień umilą każdy pobyt. W hotelu znajduje się również ekskluzywny Sheraton Club Lounge.

11 sal konferencyjnych o łącznej powierzchni 1125 mkw. zapewnią bogaty wybór lokum w zależności od potrzeb klientów i wielkości przedsięwzięcia. Miłośnicy fitnessu i spa znajdą w ofercie hotelu nowoczesną siłownię, salę do fitnessu, trzy sale do masażu, saunę i łaźnię parową, a także sale wypoczynkowe, które pozwolą na relaks po pełnym wrażeń dniu spędzonym na odkrywaniu Warszawy.

sheraton.pl

Do uznanej restauracji inAzia dołączyły dwie nowe pod batutą szefa kuchni Marcina Sasina.

LOT stawia na ekologię

Powołując się na dane agencji Reuters, loty komercyjne odpowiadają dziś za blisko 2,5 procent światowej emisji dwutlenku węgla. Agencja podała również, że od 1990 roku branża lotnicza ograniczyła emisję na pasażera o połowę – przede wszystkim dzięki zastosowaniu bardziej wydajnych maszyn. Obecnie firmy zamierzają ograniczyć emisję netto do 2050 roku, a od 2020 prowadzić neutralny węglowo rozwój. Polskie Linie Lotnicze LOT wprowadziły dobrowolną dopłatę do biletów pasażerskich. Jak poinformowała spółka, środki zostaną przeznaczone na działania proekologiczne.

DOPLAĆ ZA SWÓJ ŚLAD

LOT zdecydował się na rozszerzenie dotychczasowych działań prośrodowiskowych o program kompensacji śladu węglowego. Kupując bilet na stronie lot.com, każdy pasażer może uiścić dobrowolną opłatę, która wspomogła realizację projektów mających na celu kompensację emisji CO₂ oraz działania proekologiczne. Pomysł jest interesujący, ponieważ pasażer będzie mógł również – przy pomocy specjalnego kalkulatora umieszczonego na stronie linii – obliczyć ślad węglowy swojego lotu. Dobrowolna opłata ekologiczna ma na celu zmniejszenie skutków emisji gazów cieplarnianych przez samolot na tej trasie.

– Program kompensacji emisji CO₂ dla pasażerów to kolejna odpowiedź LOT-u na wyzwania klimatyczne stojące dziś przed całą branżą lotniczą. Konsekwentnie wprowadzamy rozwiązania przyjazne środowisku, które obniżają emisję CO₂, nie tylko poprzez inwestycje w nowoczesną flotę. W ciągu ostatnich dwóch lat tylko dzięki zmianom wewnętrznych procedur, w tym wprowadzeniu kolowania na jednym silniku po lądowaniu czy optymalizacji tras lotów, zredukowaliśmy poziom emisji dwutlenku węgla o 7 procent – powiedział Maciej Wilk, członek zarządu ds. operacyjnych LOT-u. – Działania prośrodowiskowe, które minimalizują nasz wpływ na ekosystem, realizujemy wspólnie z naszymi pracownikami, kontrahentami i dostawcami. Dzięki programowi „DestinationECO” będziemy mogli w jeszcze większym stopniu zaangażować w nie naszych pasażerów.

EKODESTYNACJE

W ramach „DestinationECO” pasażerowie LOT-u będą mogli wesprzeć m.in. program Leśnych Gospodarstw Węglowych i tym samym częściowo zrównoważyć ślad węglowy swojego rejsu. Za pomocą tzw. kalkulatora CO₂ pasażer kupujący bilet na stronie lot.com będzie mógł dodatkowo obliczyć ślad węglowy swojego rejsu (czyli sumę emisji gazów cieplarnianych w przeliczeniu na odległość, jaką pokona na

LOT stale modernizuje flotę i wdraża technologie przyjazne środowisku.

danej trasie), dowiedzieć się, w jaki sposób może go zniwelować, a także przeznaczyć wybraną kwotę na działania prośrodowiskowe prowadzone w ramach programu.

Projekt Leśnych Gospodarstw Węglowych (LGW), którego celem jest zwiększenie ilości dwutlenku węgla wychwytywanego i magazynowanego przez polskie lasy, LOT wspiera już od października 2019 roku. Obecnie jeden hektar lasu pochłania średnio 5 ton CO₂ rocznie. W ciągu 30 lat każdy hektar lasu objętego programem pochłonie dodatkowo 37 ton CO₂, tj. łącznie 1 milion ton ponad to, co obszary te pochłonęłyby bez działań realizowanych przy wsparciu LOT-u.

MNIEJ DWUTLENKU WĘGLA

To kolejna inicjatywa prośrodowiskowa polskiego przewoźnika. LOT sukcesywnie obniża emisję CO₂ poprzez optymalizację tras lotów, precyzyjny dobór prędkości wznoszenia się i lądowania maszyn, dokładne wylczenie środka ciężkości samolotów, regularne mycie płatowca i silnika czy zmniejszanie wagi samolotów. Kiedy tylko jest to możliwe, przewoźnik stosuje w portach lotniczych zewnętrzne zasilanie elektryczne (GPU) zamiast paliwowego (APU). Polskie Linie Lotnicze

LOT inwestują również w nowoczesne oprogramowanie do planowania lotów i analizy danych, co pozwala wykonywać połączenia w bardziej wydajny i ekonomiczny sposób.

MNIEJ PLASTIKU NA POKŁADACH

W ramach projektu „DestinationECO” na pokładach samolotów LOT-u sukcesywnie redukowane są plastikowe elementy wyposażenia, w tym słomki, a także folia i papier powlekany plastikiem. Linie stale doskonalą procedury operacji lotniczych, modernizują flotę i wdrażają technologie przyjazne środowisku. Działania te prowadzone są także poza pokładami samolotów. We wrześniu 2018 roku spółka uzyskała certyfikat Green Office, który potwierdził właściwe zarządzanie środowiskowe w siedzibie firmy. Dużą wagę LOT przywiązuje także do odpowiedniej gospodarki odpadami, rozwiązań pozwalających na oszczędność wody, energii i papieru, a przy wyborze dostawców baczna uwagę zwraca na ich politykę środowiskową.

ZIELONA EUROPA

LOT aktywnie wspiera również europejskie inicjatywy, które mają na celu redukcję emisji CO₂ do atmosfery, w tym działania zmierzające do jak najszybszego

Destination ECO

wprowadzenia jednorodnego systemu zarządzania Europejską Przestrzenią Powietrzną. Usprawnienie przepustowości przestrzeni powietrznej i portów lotniczych w całej Europie przyczyni się do optymalizacji tras i skrócenia czasu przelotów, co pozwoli efektywnie ograniczyć emisję CO₂ przez branżę lotniczą. To z kolei może pozwolić na redukcję dodatkowych blisko 16 milionów ton dwutlenku węgla rocznie w skali europejskiej. Szczegóły projektu DestinationECO; apps.lot.com/destinationeco

OD GÓRY:
Samolot
Embraer 190;
Dreamliner

Rejsy freestyle z Norwegian Cruise Line

Z KEVINEM BUBOLZEM, Managing Director Europe Norwegian Cruise Line, rozmawiał RAFAŁ SOBIECH.

Czym różni się Norwegian Cruise Line od swojej konkurencji? Co jest jej głównym atutem?

Wyróżniamy się przede wszystkim dzięki naszej koncepcji podróży, którą nazywamy rejssem bez ograniczeń (ang. „freestyle cruising”). Postanowiliśmy skończyć z ograniczeniami, które od lat kojarzyły się z rejsami na pokładach statków wycieczkowych: sztywne pory posiłków, stoliki przypisane do pasażerów i jedna, główna restauracja, w której serwowano posiłki wliczone w cenę biletu. Uznaliśmy, że pasażerowie powinni móc zaprojektować swój rejs. Nasze jednostki są nieco większe, właśnie dlatego że chcemy zagwarantować gościom jak największy wybór. Dotyczy on nie tylko możliwości wyboru restauracji, lecz także rozrywki. Nieprzerwanie od 12 lat Norwegian Cruise Line jest laureatem prestiżowej nagrody World Travel Award w kategorii „wiodąca linia wycieczkowa Europy”. Średnia wieku naszych pasażerów to 45 lat. Dlatego ośmielę się stwierdzić, że nasza oferta jest skierowana do nieco młodszej klienteli lub tej młodej duchem.

W lipcu 2018 roku linia wprowadziła do służby statek Norwegian Bliss, a jeszcze tej jesieni pierwszych pasażerów przyjmie norweska jednostka Encore. Czy to naturalny sposób działania, by co roku wodować nowy statek?

W ostatnich latach cała branża odnotowała znaczny wzrost, a my rozwijamy się w tempie, które umożliwia nam wodowanie jednego statku rocznie. Encore jest ostatnim statkiem klasy Breakaway i Breakaway-Plus, do której należą nasze najlepsze i najbardziej udane jednostki. Kiedy w 2022 roku pojawi się nowa klasa statków, co roku przez następne pięć lat będziemy oddawać do użytku po jednej jednostce.

Linie wycieczkowe na całym świecie prześcigają się w oferowaniu nowych atrakcji. Jednym z największych hitów na Norwegian Bliss jest tor gokartowy. Czy znajdziemy go także na pokładzie Norwegian Encore i jakie inne atrakcje zaoferuje ten wycieczkowiec swoim gościom?

Tor gokartowy na pewno się pojawi. Kolejną popularną atrakcją jest kompleks przeznaczony do zabawy w laserowe gry wojenne, który przypomina opuszczoną stację kosmiczną. Na pokładzie Norwegian Encore znajdzie się również Galaxy Pavillion – wirtualny plac zabaw w goglach rozszerzonej rzeczywistości. Po założeniu specjalnych okularów pasażerowie mogą doświadczyć wirtualnego lotu ze spadochronem, ścigać się po torze F1 albo udać się na przejażdżkę terenówką po parku dinozaurów.

Wspomniał Pan, że po oddaniu do użytku Encore nastąpi kilkuletnia przerwa w wodowaniu nowych statków. Jak rozumiem, chodzi o rok 2022, kiedy to światło dzienne ujrzy tajemniczy Projekt Leonardo.

Muszę przyznać, że mnie również intryguje ten projekt, ponieważ sam znam niewiele szczegółów. Tworząc klasę Leonardo, wyszliśmy z założenia, że budowa dużych statków nie jest celem samym w sobie. Nasze jednostki są duże, aby móc zaoferować gościom większy wybór atrakcji. Obecnie połowę naszej floty stanowią jednostki na 2000 pasażerów, posiadamy także kilka statków mogących pomieścić do 4000 gości. Klasa Leonardo będzie klasą pośrednią, w której jednostki będą mogły wziąć na pokład do 3000 pasażerów.

Norwegian Cruise Line posiada również własne, prywatne wyspy, z których mogą korzystać pasażerowie. Czy jest to dochodowa część waszej działalności?

Nasze prywatne wyspy są trafionym i dochodowym dodatkiem do naszej głównej działalności. Początkowo Norwegian Cruise Line weszła w posiadanie wyspy Great Stirrup Cay na Bahamach, a kilka lat później także wyspy Harvest Caye w południowym Belize. Stały się one wysoko cenionymi portami, w których nasi goście mogą poczuć atmosferę Karaibów, mając dostęp do czystych, niezatoczonych plaż. Jestem pewien, że będziemy rozwijać tę koncepcję w przyszłości.

Na jakich regionach świata zamierzacie się skupić w nadchodzącym roku?

Jesteśmy obecni niemal na całym świecie. Nasze statki pływają po wszystkich kontynentach z wyjątkiem Antarktydy. W lecie 2020 roku w Europie, która jest naszą najważniejszą destynacją, będziemy dysponowali sześcioma jednostkami, natomiast na Alasce czterema.

Poza sezonem letnim oferujemy bogaty program rejsów w rejonie Karaibów. Kilka lat temu zaczęliśmy zaznaczać naszą obecność także w Azji i Australii, które są również bardzo popularnymi destynacjami wśród polskich podróżnych. Ostatnio rozszerzyliśmy ofertę rejsów wycieczkowych na Alasce odbywających się na pokładach naszych nowych statków Norwegian Bliss i Norwegian Joy. Nie sposób nie wspomnieć także o Hawajach, po których wodach pływa nasz statek Pride of America. Jest to jedyna jednostka tego typu na świecie, która może wykonywać rejsy między wieloma wyspami tego archipelagu, ponieważ pływa pod banderą USA i może swobodnie przekraczać granice tego kraju.

Jaki rynek poza Europą i Stanami Zjednoczonymi jest najważniejszy dla Norwegian Cruise Line?

Zdecydowanie Australia, gdzie bardzo szybko się rozwijamy, a sami Australijczycy chętnie wykupują bilety na nasze rejsy po Europie i Hawajach. Kolejnym obiecującym rynkiem jest Ameryka Łacińska. Pasażerowie z tego regionu odwiedzają najczęściej Karaiby oraz Stary Kontynent.

Jak postrzegacie ze swojej perspektywy polski rynek żeglugi turystycznej? Czy planujecie działania marketingowe mające na celu zwiększenie przychodów na tym rynku?

Jest to dla nas bardzo interesujący rynek i dlatego w tym roku postanowiliśmy mocniej się na nim skupić. Oczywiście widzimy, że polski rynek żeglugi turystycznej ma ogromny potencjał i nieustannie się rozwija. Dlatego od wielu lat mamy tu swoich zaufanych partnerów biznesowych.

Nasza koncepcja rejsów bez ograniczeń, bogaty wybór tras i wysoka jakość oferowanych przez nas produktów – to wszystko doskonale wpisuje się w wymagania polskiego klienta. Poza tym jesteśmy linią o amerykańskim rodowodzie, co naszym zdaniem jest ogromnym atutem w oczach Polaków. Jako że obserwujemy ciągły rozwój tutejszego rynku żeglugi pasażerskiej, postanowiliśmy wzmocnić nasze działania PR-owe i marketingowe w tym regionie. W ramach tych działań w tym roku do portu w Gdyni zawiał z wizytą gościnną nasz statek Norwegian Getaway.

Wraz z rosnącą siłą nabywczą przeciętnego Polaka, włączeniem naszego kraju do programu bezwizowego USA, a także faktem, że od czerwca tego roku Polskie Linie Lotnicze LOT oferują bezpośrednie loty z Warszawy do Miami na Florydzie, można śmiało przewidzieć, że Norwegian Cruise Line ma ogromne szanse na to, by podbić serca polskich podróżnych. Polskim podróżnym podobają się zwłaszcza

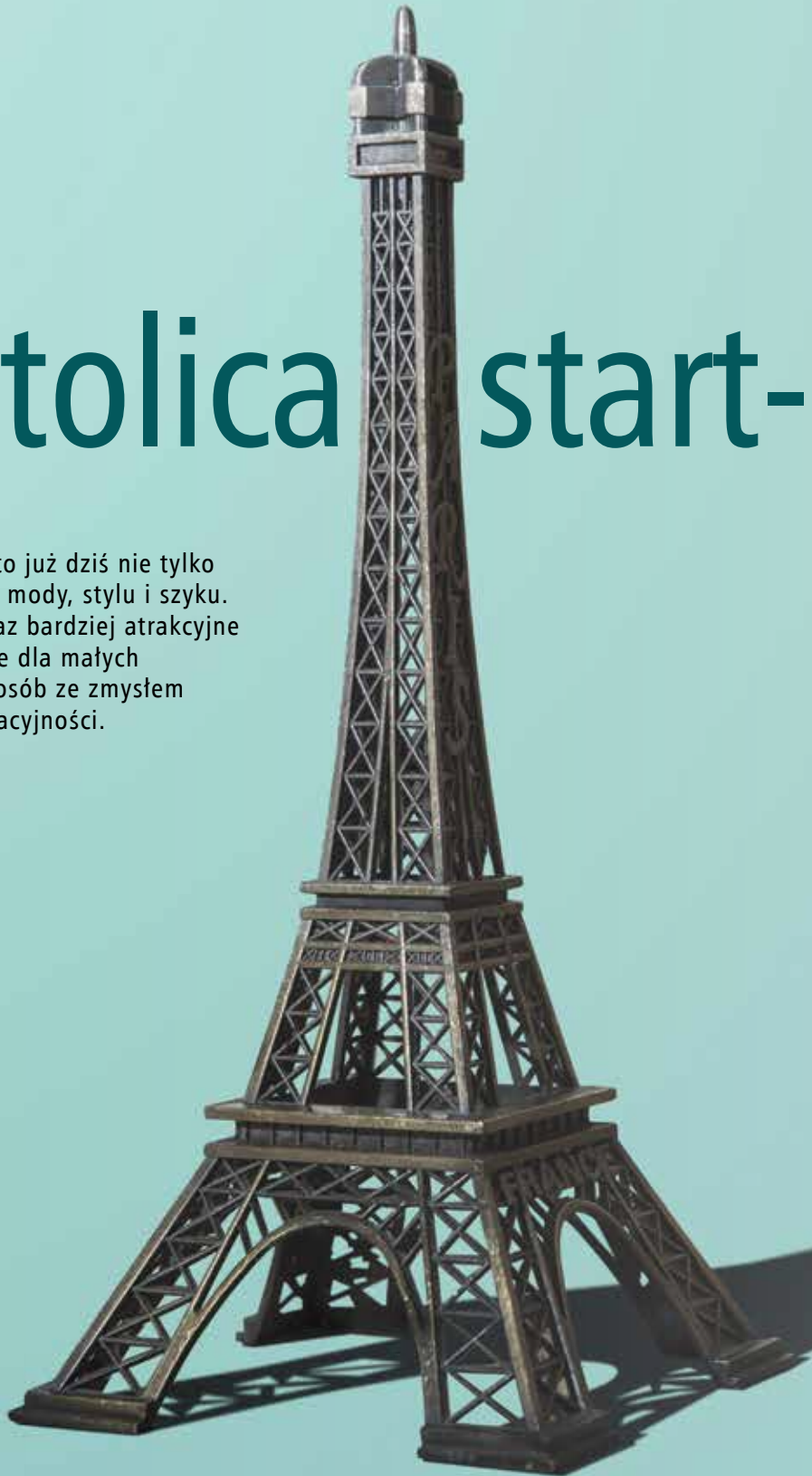

rejsy po Karaibach i Hawajach, gdzie oferujemy wyjątkowy produkt. Co ciekawe, w ostatnim czasie na polskim rynku największy wzrost procentowy odnotowaliśmy w grupie dość egzotycznych produktów, jakimi są rejsy do Australii i Ameryki Południowej.

Dziękuję za rozmowę.

Stolica start-upów

Paryż to już dziś nie tylko stolica mody, stylu i szyku. To coraz bardziej atrakcyjne miejsce dla małych firm i osób ze zmysłem innowacyjności.

TEKST HANNAH BRANDLER

Jeszcze do niedawna na ulicach Paryża królowały rowery. Dziś w centrum widać przede wszystkim liczne elektryczne hulajnogi, którymi dosłownie wyścielone są bulwary miasta. Szacuje się, że w Stolicy Świata jest około 40 tysięcy takich pojazdów wypożyczanych na minuty przez serwisy takie jak Bird. To tylko jeden z wielu sygnałów świadczących o tym, że miasto zaczyna nowy rozdział w swojej historii, tym razem jako stolica start-upów. Według serwisu Startup Genome obecnie Paryż plasuje się na dziewiątej pozycji w rankingu światowych ośrodków startupowych, choć jeszcze rok temu znajdował się dwa miejsca niżej.

UWAŻAJ, LONDYNI!

Wszystko zaczęło się w 2017 roku, kiedy na konferencji Viva Technology w sali pełnej przedstawicieli start-upów i specjalistów w dziedzinie technologii cyfrowych nowo wybrany prezydent Emmanuel Macron nakreślił swoją wizję nowoczesnej Francji. Macron stwierdził wtedy, że chce, aby jego ojczyzna: „Myślała i działała niczym start-up”, kończąc swoją przemowę słowami: „Nowa Francja należeć będzie do osób przedsiębiorczych”. Tegoroczna edycja Viva Technology przyciągnęła do Paryża ponad 124 tysiące osób, 450 prelegentów i niemal 13 tysięcy start-upów, co stanowiło 24-procentowy wzrost w porównaniu z rokiem ubiegłym.

Aby odebrać tytuł europejskiej stolicy nowoczesnych technologii Londynowi, Paryż chce przyciągnąć do siebie utalentowanych młodych ludzi z zagranicy co, nie da się ukryć, znacznie ułatwi mu wyjście Wielkiej Brytanii z UE. Julie Ranty, organizatorka konferencji Viva Technology, mówi, że brexit nie będzie dla tutejszej sceny startupowej wydarzeniem przełomowym, ale może pomóc jej w dążeniu o palmę pierwszeństwa na Starym Kontynencie w tej branży.

W paryskich inkubatorach start-upów już teraz odnotowuje się wzrost zainteresowania Francją ze strony brytyjskich małych firm, po części za sprawą procedury French Tech Visa, która umożliwia szybkie otwarcie działalności na terenie Francji zagranicznym podmiotom. Ważną rolę odgrywa kampania promocyjna „Join the Game” skierowana do brytyjskich firm technologicznych, przedstawiająca im w przystępny sposób

POWYŻEJ:

W ostatnich latach elektryczne hulajnogi zdominowały ulice i uliczki Paryża.

obowiązujące przepisy dotyczące zakładania i działalności firm oraz prawa stałego pobytu. Zainteresowani przedsiębiorcy mogą także uzyskać w ten sposób informacje na temat stawek podatkowych i dostępnego dofinansowania działalności.

Jednak to nie prezydent Macron sprawił, że francuski sektor technologiczny przeżywa obecnie rozkwit. Wielu ekspertów zasługuje te przypisuje raczej publicznemu bankowi inwestycyjnemu Bpifrance. Na początku 2019 roku bank uruchomił 25 programów akcelerycyjnych dla małych i średnich przedsiębiorstw, a do 2021 zamierza wspomóc w ten sposób niemal 4 tysiące firm.

– Programy akcelerycyjne zachęciły ludzi do podjęcia ryzyka i zapewniły im dostęp do kapitału na rozwój. To właśnie dzięki temu bodźcowi udało się zbudować dynamicznie

rozwijający się ekosystem start-upów – twierdzi Ranty.

Nie ulega jednak wątpliwości, że dzięki Macronowi udało się poprawić wizerunek Francji na całym świecie, co przyczyniło się do sukcesu Paryża jako żywego gruntu dla start-upów. Ukraiński przedsiębiorca Leonid Gonczarow był kiedyś przekonany, że Francja nie jest krajem przyjaznym początkującym firmom z branży nowych technologii. Dziewięć lat temu założył w Paryżu swoje pierwsze centrum coworkingowe o nazwie Anticafé, co było strzałem w dziesiątkę. Obecnie w różnych zakątkach stolicy znajduje się osiem oddziałów Anticafé. Co więcej firma użycza chętnym franczyzy na swoją markę, dzięki czemu z Anticafé można skorzystać na przykład w Rzymie i kilku innych miastach w Europie.

– Moim zdaniem to dzięki Macronowi udało się wypromować tak korzystny wizerunek Francji jako raj dla początkujących przedsiębiorców – przekonuje Gonczarow. Według wyników ankiety przeprowadzonej w ubiegłym roku przez paryski kampus start-upów Station F aż 86 procent rezydentów jest przekonanych, że prezydent całkowicie odmienił wizerunek kraju nad Loarą. Według Gonczarowa obecnie bycie przedsiębiorcą „jest czymś pozytywnym, do czego ludzie dążą i czego uczą w najlepszych szkołach i uczelniach”.

Mysząc podobnie, w 2016 roku miliarder Xavier Niel, założyciel operatora komórkowego Free, założył bezpłatną uczelnię informatyczną Ecole 42. Mieści się ona w okazałym

budynku w 17 dzielnicy Paryża i w ciągu trzech lat udało się jej odnieść tak ogromny sukces, że obecnie posiada ona swoje kampusy w Dolinie Krzemowej, Madrycie i Lyonie, a także umowy partnerskie z uniwersytetami w Belgii, Maroku, Finlandii, Holandii i Rosji.

IMPULS DO DZIAŁANIA

Największym wyzwaniem dla miasta jest finansowanie nowych przedsięwzięć. – Naszym celem jest tworzenie cyfrowych gigantów i tzw. jednoróżców (firm prywatnych z branży nowych technologii, których wartość wynosi co najmniej miliard dolarów) – mówi Ranty. Początkowo fundusze wspomagające rozwój start-upów pochodziły z sektora publicznego, jednak niedawno Macronowi udało się pozyskać na kolejne trzy lata ponad 5 miliardów euro od prywatnych inwestorów. Cel jest jasny. Do 2025 roku we Francji ma działać co najmniej 25 firm jednoróżców.

Aby tak się stało, pierwsze skrzypce w programie muszą odgrywać niezależne przedsięwzięcia, takie jak choćby uruchomiony przez Xaviera Niela kampus Station F. Ośrodek ten oferuje programy akcelerycyjne dla kielkujących firm: zarówno własne Founders i Fighters, jak i 29 innych, w tym programy autorstwa Facebooka i Microsoftu. Główny obiekt kampusu dysponuje powierzchnią 34 tysięcy mkw. Mieszczą się tu siedziby 1200 start-upów, 3 tysiące stanowisk pracy, 8 sal funkcyjnych i 60 salek do spotkań.

Podczas wizyty w Station F widziałam młodych przedsiębiorców pracujących nad nowymi projektami. Według danych 42 procent z nich przychodzi tu w weekendy, natomiast 18 procent co jakiś czas nocuje na terenie kampusu. Można odnieść wrażenie, że ta etyka pracy przynosi efekty:

POWYŻEJ:

Salki spotkań na kampusie Station F; Wilov to pierwsza aplikacja ubezpieczeniowa typu „płać, kiedy jeździsz”.

od czerwca 2018 do czerwca 2019 w start-upy działające pod egidą Station F inwestorzy włożyli łącznie 317 milionów euro.

Po zapisaniu się do programu głównego można także ubiegać się o miejsce i dofinansowanie w dodatkowych projektach. Dobrym przykładem może być Wilov, pierwsza aplikacja ubezpieczeniowa działająca na zasadzie „płać, kiedy jeździsz”. Początkowo rozwijano ją dzięki własnemu programowi Station F o nazwie Founders, a następnie trafiła ona do półrocznego programu Facebooka Startup Garage. Prezes Wilov Pierre Stanislas oraz dyrektor technologiczny Philippe Breuils nie ukrywają, że są zachwyceni tym, jak rozwija się ich dziecko. – Dzięki Station F zyskaliśmy dostęp do ludzi, do których sami nigdy nie byłibyśmy w stanie dotrzeć – mówi Breuils, jako przykład podając wyższą kadre kierowniczą firm z Doliny Krzemowej. Dość powiedzieć, że dzięki uczestnictwu w Startup Garage aplikacja Wilov trafiła do prestiżowej sekcji „Wybór redakcji” sklepu App Store.

Miesięczna opłata za stanowisko pracy wynosi 195 euro (bezpłatnie dla członków programu Fighters), co jest niezwykle atrakcyjną ceną, zważywszy na to, iż przeciętnie w Paryżu za stanowisko pracy płaci się aż 703 euro.

W czerwcu w Station F uruchomiono skrzydło o nazwie Flatmates, gdzie mieści się 100 pokoi i mieszkań. Czynnosc zaczyna się od 399 euro miesięcznie za pokój standardowy ze współdzieloną łazienką. – Zakwaterowanie jest jednym z największych problemów dla osób przyjeżdżających do Paryża z innych części kraju – mówi Grégoire Martinez, dyrektor ds. komunikacji, dodając, że co trzeci start-up w Station F zaczął swoją działalność poza stolicą. Zarząd kampusu ma także w planach wybudowanie pięciogwiazdkowego hotelu dla inwestorów odwiedzających Station F, ponieważ w dzielnicy brakuje odpowiednich obiektów tego typu.

CZYNNIK KOBIECY

W całym świecie kładzie się również duży nacisk na promowanie kobiet w dziedzinie nowych technologii, zwłaszcza że według danych serwisu Startup Genome na całym świecie odsetek kobiet będących właścicielkami start-upów wynosi zaledwie 14,1 procent. Według wyników sondy przeprowadzonej przez instytut Ipsos dla Viva Technology 63 procent młodych kobiet chciałoby pracować w start-upie. W przypadku mężczyzn odsetek ten jest podobny i wynosi 64 procent. Na tegoroczną konferencję prezes Ranty postanowiła wprowadzić parytet wśród prelegentów, tak aby 40 procent mówców stanowiły kobiety. Kolejnym ciekawym punktem było wydarzenie o nazwie „Female Founder Challenge” przeznaczone dla start-upów założonych przez kobiety, podczas którego właścicielki firm prezentowały swoje projekty potencjalnym inwestorom. Warto odnotować, że niemal 45 procent wszystkich start-upów działających pod patronatem

POWYŻEJ:

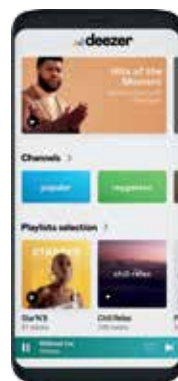
Strefa gastronomiczna La Felicità w kampusie Station F; konferencje Viva Technology odbywają się każdego roku.

START-UPY NA PIĄTKĘ

DOCTOLIB jest największym w Europie cyfrowym start-upem medycznym i niedawno, po zapewnieniu dodatkowego finansowania ze strony koncernu General Electric, stał się jednym z pięciu francuskich jednoroźców. Główną sferą działalności Doctolib jest umawianie pacjentów na wirtualne wizyty z lekarzami. Miesięcznie odbywa się niemal 30 milionów takich wizyt online. **doctolib.fr**

MEERO Meero to istniejąca od 2016 roku platforma internetowa dla fotografów freelancerów, na której mogą oni oferować swoje usługi. Z portalu tego korzystają także firmy, którym zależy na profesjonalnym poziomie usług i krótkim czasie realizacji. Meero posiada 58 tysięcy członków i na początku tego roku dołączyła do grona jednoroźców. **meero.com**

ALAN to pierwsza od 1986 roku licencjonowana internetowa firma ubezpieczeniowa. Głównym założeniem tego serwisu, posiadającego ponad 27 tysięcy klientów, jest wyszukiwanie dla użytkowników lekarzy specjalistów i rezerwacja wizyt. **alan.com**

DEEZER Ten serwis streamingowy posiada w swojej ofercie ponad 56 milionów piosenek do ściągnięcia i wysłuchania online. Deezer dostępny jest w 180 krajach, ma 14 milionów użytkowników i w ubiegłym roku zyskał miano jednoroźca. **deezer.com**

BLABLACAR BlaBlaCar to istniejąca od 2006 roku platforma dla zwolenników carpoolingu (wspólnych dojazdów w dane miejsce jednym pojazdem), dzięki czemu można znacznie zaoszczędzić na paliwie.

Obecnie w bazie serwisu znajduje się 80 milionów kierowców i pasażerów z 22 krajów. BlaBlaCar należy także do zaszczytnego grona francuskich firm jednoroźców.

blablacar.pl

Station F to firmy założone przez kobiety, a samym kampusem również zarządza kobieta Roxanne Varza. W czerwcu na terenie Station F odbyła się konferencja tylko dla pań, a przez cały miesiąc kampus promował jedynie wydarzenia i panele dyskusyjne z kobietami w roli głównej.

Inkubator Willa (niegdyś znany pod nazwą Paris Pionnières) poszedł o krok dalej. Pozycjonując się jako „accélérateur de mixité” (inkubator równości), Willa przeznaczony jest przede wszystkim dla firm założonych przez kobiety. Panowie mają tu co prawda wstęp, ale w każdej firmie będącej członkiem tego inkubatora musi znajdować się choćby jedna kobieta właścicielka. Dlaczego „Willa”? – „Will” to angielskie słowo odnoszące się do przyszłości, natomiast przyrostek „-a” dodaje nazwie kobiecego akcentu. „W” to także „women”, czyli kobiety, „winners”, czyli zwycięzcy i tak dalej – mówi prezes Willa Erwan Peron-Kergourlay. Willa zajmuje trzy piętra kamienicy w ruchliwej 2. dzielnicy Paryża. Tutejsze sale konferencyjne nazwano imionami kobiet sukcesu. Znajdziemy tu więc m.in. salę Sheryl (Sandberg, dyrektor operacyjnej Facebooka) i Oprah (Winfrey). Jednak przed inkubatorami takimi jak Willa i Station F jeszcze wiele pracy, ponieważ obecnie jedynie 8 procent francuskich start-upów to firmy założone przez kobiety. To najniższy wynik wśród 15 największych ekosystemów start-upów na świecie.

WALKA Z BIUROKRACJĄ

Jedną z największych przeszkód dla dynamicznego rozwoju małych firm we Francji jest tutejsza biurokracja. To po części dlatego kraj nad Loarą może pochwalić się jedynie pięcioma jednoróżkami. Według Gonczarowa mimo wysiłków Macrona problem ten wynika z tego, jak we Francji postrzegają się firmy typu start-up. – Francuzi przyzwyczaili się do wygód w pracy, szerokiej ochrony praw pracowniczych i wielu przywilejów. Dlatego nie bardzo chcą podejmować ryzyko. To się zmienia, ale wolniej niż powinno – wyjaśnia.

Być może sytuację tę odmieniają takie firmy jak Unkle, pełniące funkcję gwaranta finansowego dla start-upów. Dzięki jej pomocy nowe firmy mogą wynająć lokum pod działal-

Paryż promuje kobiety! Także w dziedzinie nowych technologii.

ność, ponieważ Unkle gwarantuje właścicielowi budynku, że w przypadku niewypłacalności najemcy przejmie na siebie jego zobowiązanie. Chcąc wynająć mieszkanie lub lokal we Francji, należy posiadać stałą umowę o pracę, żyłanta (gwaranta), konto bankowe oraz pensję wynoszącą co najmniej trzykrotność wysokości czynszu. – Te wymagania są całkowicie niedorzeczne – mówi Matthieu Luneau, współzałożyciel Unkle.

– Paryski rynek nieruchomości jest bardzo konkurencyjny, więc najlepsze mieszkania szybko znajdują najemców – mówi Luneau. – Dzięki Unkle szanse na tym konkurencyjnym rynku stają się nieco bardziej wyrównane – dodaje. Użytkownicy serwisu muszą przedstawić ważny dokument tożsamości oraz umowę o pracę (w przypadku studentów wystarczy numer konta), a także zapłacić Unkle comiesięczną opłatę wynoszącą 3,5 procent wysokości czynszu. W zamian otrzymują pewnego gwaranta.

Kampus Station F również oferuje szerokie wsparcie dla swoich członków. Przedsiębiorcy mogą tu liczyć na indywidualne porady przedstawicieli ponad 30 urzędów, natomiast firmy Amazon Web Services, Google i OVH oferują warsztaty na temat rozwoju i planowania działalności.

Choć to Paryż uznawany jest za siłę napędową zmian, to według Breuilsa – pozostałe miasta odgrywają również ważną rolę. – Odnoszę wrażenie, że to, co dzieje się w Paryżu, przyćmiewa pozytywne inicjatywy, które mają miejsce w innych regionach. Paryskie start-upy są ważne, jednak bez licznych inicjatyw w innych regionach Francja nie będzie w stanie przekształcić się w europejskiego lidera w dziedzinie nowych technologii – wyjaśnia. Wartość paryskiego ekosystemu start-upów szacuje się na blisko 19 miliardów dolarów, czyli nadal o wiele mniej niż w przypadku miast ze światowej czołówki, gdzie suma ta przekracza 30 miliardów.

Mimo to niemal nikt we Francji nie wątpi, że Paryż znajduje się na najlepszej drodze do sukcesu w tej dziedzinie. ■

POWYŻEJ:
Inkubator Willa przeznaczony jest dla firm założonych przez kobiety.

www.siedliskomorena.pl

**MORENA
SIEDLISKO**

SIEDLISKO MORENA

Jeziorowskie 11a
19-330 Stare Juchy
tel. +48 87 619-99-99
repcja@siedliskomorena.pl

www.celebritycruises.pl

ul. Tamka 16, lok.4, 00-349 Warszawa

tel. 004822 455 38 48

ROK PRZEŁOMÓW

Edycje jubileuszowe, zabawne kreacje i innowacyjne wzornictwo – to wszystko zobaczyliśmy w branży zegarmistrzowskiej w mijającym roku 2019.

TEKST CHRIS HALL

Być może nie jest dla nikogo zaskoczeniem, iż branża, która specjalizuje się w produktach odmierzających mijający czas, tak bardzo lubuje się w obchodzeniu rocznic i jubileuszów. I choć niektóre mniej lub bardziej udane modele postanowiłem pominąć tu uprzejmym milczeniem, to trzeba przyznać, że w roku, który właśnie zegnamy, nie brakowało przełomowych wydarzeń i premier.

Kluczem do wysypu ciekawych modeli, jakie zaprezentowano w ostatnich 12 miesiącach, może być liczba 1969. W bieżącym roku przypadła bowiem 50. rocznica powstania pierwszego automatycznego chronografu (a dokładnie dwóch modeli: TAG Heuer Monaco i Zenith El Primero). Dodatkowo równie pół wieku temu japońska firma Seiko wypuściła na rynek pierwszy konsumencki model zegarka kwarcowego, dając początek erze, która wstrząsnęła całą branżą w posadach.

W pewnym sensie nadal odczuwamy konsekwencje tego wynalazku, jako że od tamtego czasu równowaga sił przesunęła się mocno z Zachodu na Wschód. Dość powiedzieć, że obecnie 90 procent

wszystkich zegarków produkowanych jest w Azji i choć w przytłaczającej większości są to modele z najniższej półki cenowej, to trudno nie zauważyć, że coraz więcej podzespołów znacznie droższych zegarków promowanych jako „wyprodukowane w Szwajcarii” pochodzi z chińskich fabryk.

Rewolucja ta wymusiła na Szwajcarach skupienie się na segmencie czasomierzy ultraluksusowych i zainwestowanie w ciągły cykl innowacji zegarków mechanicznych, czyniąc je słodkim obiektem pożądania wśród bardziej lub mniej zamożnych klientów.

Przykładowo w ostatnich latach firma TAG Heuer wykorzystuje nanotechnologię węglową w procesie produkcji mechanizmów krzemowych stosowanych w modelach Zenith. Inne marki również eksperymentują z nowymi materiałami i technologiami produkcji. W przeciwieństwie do dość gadżeciarskich zegarków sprzed kilku lat obecnie producenci przeznaczają największe nakłady na technologie, dzięki którym zegarki są coraz lepsze w tym, do czego głównie służą, czyli w pomiarze czasu.

Jedną z przeszkód w rozwoju branży jest to, że najbardziej zagorzali fani zegarków mechanicznych chcą, by nowe

modele przypominały te sprzed lat. Niektórzy producenci próbują więc sprawić, by wilk był syty i owca cała, ulepszając mechanizmy zegarków, a przy tym nie wprowadzając większych zmian w kwestii wzornictwa. Z kolei wiele marek idzie w stronę futurystycznego wzornictwa, chcąc przyciągnąć w ten sposób nieco młodszą klientelę.

Osobiście uważam, że podział fanów zegarków mechanicznych na zatwardziałych wielbicieli klasyków i młodszą, „gadżeciarską” klientelę jest sztuczny, i potrafię sobie z łatwością wyobrazić 20-letniego wielbiciela czasomierzy, którego interesują jedynie klasyczne modele. Trzeba przyznać, że jeśli przemysł zegarmistrzowski chce przetrwać, musi dać z siebie znacznie więcej, niż tylko na okrągło odgrzewać modele ze swej chlubnej zamierzchłej przeszłości.

Pytanie, jak powinien wyglądać nowoczesny zegarek mechaniczny i czy naprawdę jest on jeszcze potrzebny, zapewne zdominuje dyskusję w branży w nadchodzących latach. Miejmy nadzieję, że zegarki mechaniczne pozostaną z nami przez dziesięciolecia, zachwycając ponadczasową urodą, a producenci czasomierzy będą w stanie nadążyć za szybko zmieniającymi się trendami. →

NA GÓRZE:
Zenith El Primero
A384 Revival

NAJLEPSZE MODELE

To kolejny rok, w którym miałem szczęście opisywać cudowny, niecodzienny, a czasami wręcz dziwny świat luksusowych zegarków. Jak jednak wybrać zaledwie 12 modeli z setek olśniewających i misternie wykonanych czasomierzy, jakie trafiły w tym roku na rynek? Jako że przy wyborze luksusowego zegarka ogromną rolę odgrywa osobiste wycucie smaku, lista, którą prezentuję poniżej, jest jedynie moim osobistym rankingiem najciekawszych zegarków tego roku.

NAJLEPSZE NAWIĄZANIE DO PRZESZŁOŚCI, CZĘŚĆ 1:

Omega Speedmaster Moonwatch 50th Anniversary

W mijającym roku w branży obchodzono wiele rocznic i jubileuszy. Największym zapałem w tej kwestii wykazała się marka Omega, która z okazji 50. rocznicy lądowania człowieka na Księżycu (jako producent zegarków wybranych przez NASA) wypuściła na rynek dwie pamiątkowe wersje modelu Speedmaster. Mój wybór padł na bardziej osiągalną i przystępną cenowo wersję z 42-milimetrową kopertą wykonaną ze stali nierdzewnej, a także z ciemnoszarą tarczą i złotymi dodatkami oraz z ręcznie nakręcanym mechanizmem. W jednej z subtarcz znajdziemy nawiązanie do słynnej misji Apollo 11 w postaci niewielkiego rytu ukazującego Buzzę Aldrina schodzącego z lądownika księżycowego na powierzchnię Srebrnego Globu. Omedze dość często dostaje się od zegarkomaniaków za nieustanne wypuszczanie na rynek podobnych do siebie, limitowanych edycji speedmasterów. Jednak cokolwiek by nie myśleć o tym „procederze”, trzeba przyznać, że tegoroczna wersja ma w sobie wiele z uroku oryginału.

Cena: ok. 38 tys. zł; omegawatches.com

NAJLEPSZE NAWIĄZANIE DO PRZESZŁOŚCI, CZĘŚĆ 2:

TAG Heuer Monaco 1980s

Kolejną marką, która swoim modelem nawiązuje do roku 1969, jest firma TAG Heuer, która postanowiła uczcić 50. urodziny modelu Monaco limitowaną kolekcją pięciu zegarków. Każda wersja wyraźnie różni się od pozostałych. Mnie przypadł do gustu model 1980s przede wszystkim ze względu na dużą czerwoną tarczę.

Cena: ok. 27 tys. zł; tagheuer.com

NAJLEPSZA WIZJA PRZYSZŁOŚCI:

Ressence Type 2

W tym modelu belgijski producent luksusowych zegarków, firma Type 2, wykorzystał zasilany energią słoneczną moduł Bluetooth, który zapamiętuje czas. Dzięki temu, jeśli przypadkowo zapomnimy nakręcić nasz czasomierz, wystarczy stuknąć dwa razy w szkiełko zegarka, by ten przypomniał sobie właściwą godzinę. To wspaniały przykład na to, w jakim kierunku mogą ewoluować zegarki mechaniczne.

Cena: ok. 190 tys. zł; ressencewatches.com

2019

NAJLEPSZA INWESTYCJA:**Patek Philippe Aquanaut**

Dla wielu osób samo użycie słowa „inwestycja” w przypadku zegarków wydaje się dość kontrowersyjne. Dlaczego więc w ogóle pojawiła się tu ta kategoria? Choćby ze względu na modele Patek Philippe Nautilus oraz Aquanaut, których zakup jest obecnie jedną z najpewniejszych... tak, inwestycji. Jeśli jakimś cudem uda wam się wejść w posiadanie tegorocznej wersji Aquanaut 5168G, który wyróżnia się dzięki 42-milimetrowej kopercie pokrytej białym złotem, automatycznemu naciągowi i gumowemu paskowi w kolorze wojskowej zieleni, to zapewne za kilka lat będziecie mogli odsprzedać go z niemalym zyskiem. Dość powiedzieć, że na rynku wtórnym wersja ta jest obecnie oferowana po cenie dwukrotnie wyższej od ceny pierwotnej.

Cena: ok. 200 tys. zł; patek.com

NAJLEPSZA WARTOŚĆ:**Seiko Presage Arita SPB095**

Na pierwszy rzut oka zegarki z tej serii przypominają najtańsze modele kwarcowe. Jednak z bliska czasomierze te zyskują znacznie bardziej, a to dzięki przepięknym, błyszczącym tarczom wykonanym z porcelany. W ich wnętrzu mieści się zaawansowany mechanizm z naciągami gwarantującym 70 godzin chodu. A wszystko to za ułamek ceny, jaką trzeba wydać na podobny model jednego ze szwajcarskich producentów.

Cena: ok. 6 tys. zł; seikowatches.com

NAJBARDZIEJ INTERESUJĄCE WZORNICTWO:**Richard Mille Bonbon**

Miłośnicy tradycyjnych zegarków wiele już widzieli. Jednak z pewnością opadły im szczęki na widok nowej linii czasomierzy utrzymanej w kolorystyce lukrecji, kolorowych pianek i owoców kandyzowanych. Jak można się domyślić, pomimo zaporowej ceny (około 600 tys. zł za sztukę, co i tak wydaje się niewiele jak na standardy marki Richard Mille) wszystkie egzemplarze sprzedały się na pniu.

richardmille.com

NAJLEPSZY W PODRÓŻY:

Rolex GMT-Master II

Zegarki pokazujące aktualny czas w różnych zakątkach świata są dostępne na rynku od połowy XIX wieku, kiedy to oficjalnie zatwierdzono strefy czasowe. Jednak dopiero kiedy nadeszła epoka lotów odrzutowych (lata 50. ubiegłego wieku), producenci uznali, że warto skonstruować zegarek, który za jednym razem podawałby czas w kilku miejscach na świecie. Pionierskim modelem tego typu był GMT-Master wyprodukowany przez firmę Rolex specjalnie dla pilotów linii lotniczej Pan Am. Jego tegoroczne wcielenie, czyli GMT-Master II, jest wersją znacznie bardziej luksusową od poprzednika, ale nie stracił przy tym swojej użyteczności, zyskując niezwykle elegancką, jubileuszową bransoletę. Tegoroczną nowością jest również powrót czarnoniebieskiego pierścienia lunety, nazwanego przez miłośników marki „batmanem”.

Cena: ok. 36 tys. zł; rolex.com

ZEGAREK ROKU:

Bulgari Octo Finissimo Chronograph

Matowa, stonowana i monochromatyczna paleta barw zastosowana w tym modelu zapewne nie przypadnie do gustu każdemu, podobnie jak dość dziwaczny kształt koperty samego zegarka. Ja jednakże jestem zdania, że Octo Finissimo to jeden z niewielu modeli z ostatnich 20 lat, który wniósł coś nowego do branży zegarmistrzowskiej. Ten zegarek jest najcieńszym mechanicznym chronografem, jaki kiedykolwiek powstał. Aby lepiej zrozumieć, jak ogromne jest to osiągnięcie, przypomnijcie sobie, jak wygląda klasyczny chronograf, na przykład Omega Speedmaster albo Rolex Daytona. Teraz pomyślcie, że cały ten misterny mechanizm, jaki mieszczą w sobie te czasomierze, w Octo Finissimo udało się zapakować w dwa razy cieńszej kopercie, dodając na dokładkę funkcję zegara dla drugiej strefy czasowej. Ten zegarek to arcydzieło myśli inżynierskiej, zachwycające swoim wyglądem i nadające się do noszenia na co dzień. Wszystko to sprawia, że według mnie jest to najlepszy czasomierz mijającego roku.

Cena: ok. 75 tys. zł; bulgari.com

NAJLEPSZY PIERWSZY ZEGAREK:

Hamilton Khaki Pilot Pioneer Mechanical

Czy może być lepszy sposób zaznaczenia swojej obecności w gronie miłośników tradycyjnych zegarków od założenia na nadgarstek ręcznie nakręcanego czasomierza w 36-milimetrowej kopercie, który nawiązuje do słynnego modelu z lat 70., zaprojektowanego specjalnie dla brytyjskich sił powietrznych RAF? Ostrzegam, nie jest to zegarek dla wielbicieli klasycznego designu.

Cena: ok. 3900 zł; hamiltonwatch.com

NAJBARDZIEJ ZASKAKUJĄCY:

Hublot Ferrari GT

Samochodowe edycje zegarków spotykają się zwykle z zainteresowaniem jedynie ze strony zagorzałych fanów czasomierzy. W przypadku firmy Hublot sytuację pogarsza jeszcze fakt, że marka ta niemal co chwila wypuszcza na rynek edycje specjalne, przez co trudno jest się w tym wszystkim połąpać. Jednak w przypadku tego modelu Szwajcarzy pozwolili, aby swój wkład w jego design miał dział projektowy Ferrari, co przełożyło się na oryginalny kształt zegarka i jego niebanalny wygląd.

Cena: ok. 100 tys. zł; hublot.com

NAJBARDZIEJ POMYSŁOWY:

Vacheron Constantin Twin Beat Perpetual Calendar

Jednym z celów najlepszych marek jest dostarczanie klientom usprawnień oraz funkcji, które nigdy do niczego się im nie przydadzą. Tworząc model wyposażony w kalendarz wieczny, który może działać bez nakręcania przez 65 dni (nie godzin!), firma Vacheron Constantin zasłużyła na tytuł najbardziej pomysłowego zegarka roku.

Cena: ok. 1 mln zł; vacheron-constantin.com

NAJBARDZIEJ NIEZIEMSKI: HYT Soonow

Istniejąca od 2012 roku szwajcarska firma HYT projektuje zegarki, które są nietypowe, wręcz szokujące. Ich cechą wyróżniającą jest innowacyjna forma wskazań czasu. Próżno szukać tu klasycznych wskazówek – zamiast nich użyto specjalnego płynu przepływającego przez wąską rurkę, która tworzy obrys ludzkiej czaszki.

W lewym oczodole znajduje się mała tarcza z napisem „soon” („niebawem”), natomiast w oczodole prawym tarcza z napisem „now” („teraz”). To niezwykle ciekawa koncepcja, choć odczytanie godziny z tak szalonej tarczy nie należy do najłatwiejszych.

Cena: ok. 340 tys. zł; hyt.com

2020

PROGNOZY NA NADCHODZĄCY ROK

Standardy obsługi

Już od jakiegoś czasu można odnieść wrażenie, że przemysł zegarmistrzowski koncentruje się jedynie na sprzedaży czasomierzy, całkowicie zaniedbując obsługę posprzedażową. Rzadko kiedy wspomina się o kosztach serwisowania zegarków mechanicznych (pełny przegląd, który powinien odbywać się co pięć lat, uszczupli nasz portfel o co najmniej kilkaset euro). Co gorsza każdego roku na rynku pojawiają się kolejne modele, co dodatkowo wydłuża czas ich serwisowania i naprawy. Rozwiązaniem byłoby produkowanie zegarków, które nie wymagałyby tak częstego serwisowania, a także wydłużenie okresu gwarancyjnego ze strony producentów. Pierwsze światélko w tunelu już się pojawiło. Firma Jaeger-LeCoultre wydłużyła okres gwarancyjny na swoje produkty do ośmiu lat. Pozostaje mieć nadzieję, że inni producenci uczynią to samo, ponieważ wydaje się to dość oczywiste, że w okresie gwarancyjnym zegarek powinien przejść choć jeden pełen przegląd serwisowy.

Efekt smartwatchów Mimo początkowych złowieszczych prognoz wprowadzenie na rynek w 2014 roku inteligentnego zegarka Apple Watch nie odbiło się w negatywny sposób na branży zegarków mechanicznych. Jednak z roku na rok Apple Watch zyskiwał coraz większe grono zwolenników i wygląda na to, że rok 2019 będzie pierwszym, w którym sprzedaż tego gadżetu przewyższy pod względem wartości przychód całej szwajcarskiej branży zegarmistrzowskiej. Jednocześnie przewidujemy, że Szwajcarzy po cichu zrezygnują z własnych smartwatchów, po tym jak większość oferowanych przez nich modeli (na przykład TAG Heuer Connected i Montblanc Summit) spotkała się z chłodnym przyjęciem. Trudno ekscytować się niezgrabnymi smartwatchami wytwarzanymi trochę z przymusu przez marki chcące budować swoją reputację na nie zrównanej jakości i rzemiośle.

Rolex będzie Roleksem Analizując chłodnym okiem kilka ostatnich lat w branży, można zauważyć pewną prawidłowość: większość marek mocno zdywersyfikowała swoją ofertę, wprowadzając nowe materiały, kolory, kształty i rozmiary zegarków. Natomiast nieliczni producenci, tacy jak Rolex i Patek Philippe, pozostali przy ograniczonym wyborze modeli, decydując się jedynie na subtelne ich modyfikacje. Która strategia okazała się bardziej skuteczna? Myślę, że Rolex nie zmieni swojego dotychczasowego podejścia do produkcji nowych modeli, frustrując klientów mizernym asortymentem i upartą postawą w stylu Henry'ego Forda („Klient może zażyczyć sobie samochód w każdym kolorze, byle był to kolor czarny”). Z kolei Rolex posiada na rynku tak mocną pozycję, że może pozwolić sobie na takie metody działania.

Na koniec przewidujemy, że w nadchodzącym roku zobaczymy nowego submarinera. Mam nadzieję, że tym razem choć jedna z moich prognoz się sprawdzi.

Mai House Saigon

Czy z wizytą biznesową, czy jako turyści – położony w ścisłym centrum Ho Chi Minh, czyli dawnego Sajgonu, pięciogwiazdkowy hotel Mai House Saigon powinien być pierwszym wyborem, gdy szukamy noclegu w tym niezwykłym mieście.

Historyczny Sajgon (choć jego współczesna nazwa to Ho Chi Minh) ma bardzo ciekawą, choć burzliwą historię. To miasto leżące w południowym Wietnamie, na zachodnim brzegu rzeki Sajgon. Mieszka tu niemal 9 milionów ludzi, w tym pokaźna mniejszość chińska. Do 1976 roku Ho Chi Minh nosiło nazwę Sajgon. Od połowy XIX wieku było kolonią francuską – ośrodkiem administracyjnym Kochinchiny. Od 1954 do 1975 roku Sajgon był stolicą Republiki Wietnamu. Współczesna nazwa Ho

Chi Minh została nadana metropolii po wojnie wietnamskiej i upadku Wietnamu Południowego na cześć przywódcy północnowietnamskich komunistów Hồ Chí Minh.

POŁOŻENIE I DOJAZD

Hotel Mai House Saigon znajduje się w najbardziej prestiżowej dzielnicy Ho Chi Minh City znanej jako District 3. Leży naprzeciwko stuletniej szkoły Marie Curie, około 6 kilometrów od międzynarodowego lotniska Tan Son Nhat. Warto skorzystać z usługi hotelowego dowozu z lotniska. Hotelowi doświadczeni kierowcy odbiorą gości luksusowymi autami – ceny za tę usługę wahają się od 64 do 79 dolarów. Alternatywą jest taksówka – warto skorzystać z polecanych korporacji Mai Linh lub Vina

Sun. To najbardziej profesjonalni i zaufani przewoźnicy. Co ważne, oferują usługi, korzystając z taksometrów, co w Wietnamie nie jest zbyt powszechne. Warto więc zadbać o swój portfel.

Hotel Mai House Saigon jest stosunkowo nowy, zlokalizowany w nowoczesnym budynku typu biurowiec. Do dyspozycji gości został oddany bezpłatny kryty parking.

POKOJE

Hotel Mai House Saigon oferuje pięć typów pokoi: Deluxe Room, Premium Room, Junior Suite, Mai Suite oraz apartament prezydencki. Zarówno wszystkie pokoje, jak i hotelowe wnętrza są urządzone w stylu kolonialnym – znajdują się w nich meble ze starzonego drewna, piękne dywany, marmurowe łazienki z ozdobnymi wannami. Kolorystyka: odcienie brązu i kolory naturalnego drzewa.

Naturalnie, jak na luksusowy hotel przystało, nie brakuje tutaj najnowszych zdobyczy technologicznych i wysokiego standardu. Do dyspozycji gości są m.in.: bezpłatne szerokopasmowe Wi-Fi, wliczony w cenę pobytu codziennie odświeżany minibar wraz z przekąskami oraz możliwość parzenia sobie

Hotel Mai House Saigon znajduje się w najbardziej prestiżowej dzielnicy Ho Chi Minh City. Jest stosunkowo nowy, zlokalizowany w nowoczesnym budynku.

w pokoju wietnamskiej kawy. Oprócz tego goście mają do dyspozycji szlafrok i pantofle (na jednej z wyższych kondygnacji znajduje się basen z widokiem na panoramę Sajgonu), suszarkę do włosów, elektroniczny sejf, żelazko z deską do prasowania, klimatyzację i 42-calowy telewizor z płaskim ekranem.

Najmniejszy i zarazem najtańszy pokój Deluxe Room ma 30 mkw. i pomieści maksymalnie dwójkę gości. Można go zarezerwować zarówno w układzie łóżka typu king, jak i twin. Nieco większy jest pokój typu Premium – oferuje to samo co Deluxe, ale ma 35 mkw. i może w nim przenocować trzech gości.

FOT.: MATERIAŁY PRASOWE

Kolejne trzy typy pokoi to oferta dla najbardziej wymagających. Junior Suite ma już 55 mkw., dodatkową przestrzeń na relaks oraz piękny widok z okien na panoramę miasta. Do oferowanych bonusów należy bezpłatny dostęp do Sky's Sky Club z korzyściami dla VIP Executive Lounge.

Produkt flagowy hotelu Mai House Saigon to Mai Suite – okazała, niemal 70-metrowa suita, mogąca zakwaterować trzech gości.

Oczekujący luksusu mogą zdecydować się na apartament prezydencki o powierzchni niemal 140 metrów. Oprócz sypialni będą mieli do dyspozycji przestronny salon, jadalnię, gabinet do pracy oraz podwójny prysznic. Naturalnie goście apartamentu prezydenckiego mają dostęp do Sky's Sky Club z korzyściami dla VIP Executive Lounge. Mogą również liczyć na serwis prywatnego kamerdynera.

RESTAURACJE I BARY

Główna restauracja w hotelu Mai House Saigon to C'est La Vie, serwująca wyśmienitą francuską kuchnię. W menu znajdziemy typowe rustykalne tradycyjne dania z południa Francji oraz oryginalne – wietnamskie. W kompozycji potraw zawsze prym wiodą świeże sezonowe składniki. C'est La Vie znajduje się na 2. piętrze budynku, serwuje śniadanie od 6:00 do 10:00, a następnie inne posiłki przez cały dzień do 22:30.

W hotelowym holu mamy do dyspozycji Lounge Tea, którego specjalnością są przeróżne mieszanki herbat. Oprócz tradycyjnego napa-ru można także delektować się koktajlami in-spirowanymi herbatą.

Z kolei Mai's Sky Club Lounge to specjalne miejsce dla członków klubu Sky's Mai (oraz gości suit). Lounge znajduje się na 14. piętrze, jest czynny od 6:00 do 21:00. Można tutaj spokojnie popracować, zamówić bezpłatne pranie, skorzystać z salki konferencyjnej. Serwowane są świeże soki, napoje bezalkoholowe, woda mineralna, kawa, herbata i lekkie przekąski. Między 17:00 a 19:00 można przyjąć tutaj na wino i specjalny koktajl.

RELAKS

W hotelu nie mogło zabraknąć stref relaksu. To przede wszystkim Four Elements Spa, otwarte codziennie od 9:00 do 21:00. Spa położone jest na 5. piętrze hotelu i oferuje bogaty asortyment zabiegów bazujących na tradycyjnych technikach azjatyckich, połączonych z nowoczesnymi trendami zachodnimi. Doświadczeni masażyści zatroszczą się tutaj o każdy fragment naszego ciała.

Tuż obok Four Element Spa znajduje się odkryty basen z widokiem na miasto. Można się tutaj zdrzemnąć na leżaku oraz skorzystać ze zdrowej oferty baru The Fifth Element – przekąsek i napojów.

Nie zabrakło też sali do ćwiczeń fitness. Otwarta przez 24 godziny na dobę siłownia wyposażona jest w bieżnię Life Fitness, orbitreki, rowery oraz typowe urządzenia siłowni. Naturalnie są także sauny, oddzielne dla obu płci.

W hotelu nie mogło zabraknąć stref relaksu, to przede wszystkim Four Elements Spa.

ODKRYJ SAJGON

Wizyta w hotel Mai House Saigon to równocześnie doskonała okazja, by poznać historyczny Sajgon. Hotel stoi tuż obok zabytkowej szkoły Marie Curie, pośród malowniczych alejek, urokliwych butików i przytulnych lokalnych kawiarni. Piękne kolonialne domy świecą jasno w cieniu skarbów typowych dla Wietnamu, a niektóre z najbardziej znanych atrakcji miasta znajdują się w odległości krótkiego spaceru od hotelu. Są to m.in.: Pałac

Zjednoczenia, katedra Notre-Dame, stara Centralna Poczta i park Tao Dan.

Warto też wybrać się na Ong Khoi – zabytkową ulicę z pięknie odrestaurowanymi budynkami z epoki kolonialnej, przekształconymi w eleganckie restauracje i butikiki. Ong Khoi to jedno z najpopularniejszych miejsc na wieczorne imprezy czy spotkania ze znajomymi w Sajgonie.

NASZA OCENA

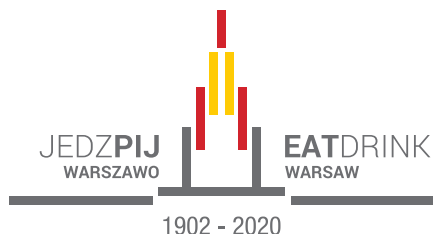
Mai House Saigon to dobry pięciogwiazdkowy hotel, z doskonałym położeniem w centralnym punkcie Ho Chi Minh. Doskonały zarówno na wizytę biznesową, jak i na city break w tym historycznym wietnamskim mieście.

Rafał Sobiech

KONTAKT

Hotel Mai House Saigon
Wietnam
157 Nam Ky Khoi Nghia Street
Ward 6, District 3
Ho Chi Minh City
tel.: +84 (0) 28 7303 9000
rsvn.saigon@maihouse.com
www.maihouse.com/saigon

Jedź Pij Warszawo/ Eat & Drink Warsaw

118 lat historii i tradycji gastronomicznej Warszawy

WYDARZENIE ROKU!

Reaktywacja legendarnego festiwalu z 1902 roku prezentującego historię,
tradycję i teraźniejszość gastronomiczną Warszawy

25-26 stycznia 2020

PAŁAC KULTURY I NAUKI

HISTORIA I TRADYCJA

GASTRONOMICZNA HISTORIA WARSZAWY 1902-2020
SPECJAŁY WARSZAWSKIEJ KUCHNI
KULTOWE RESTAURACJE I BARY STOLICY
GASTRONOMIA WARSZAWSKA W CZASACH PRL
TRADYCJE POLSKIEJ GOŚCINNOŚCI

STREFA KONESERA

DEGUSTACJE NAJLEPSZYCH PRODUKTÓW
ŚWIATOWEJ KLASY BARMANI I SOMMELIERZY
KARNAWAŁ KOKTAJLOWY
POKAZY BARMAŃSKICH MISTRZÓW ŚWIATA

KULTURA W PAŁACU KULTURY

WARSZAWA KULTURALNA
WYSTĘPY ARTYSTYCZNE I WYSTAWY
SALON WARSZAWSKIEJ KSIĄŻKI

STREFA SZEFÓW KUCHNI

LIVE COOKING / DEGUSTACJE
STREET FOOD WEGE / WEGE BAZAR
TARG FESTIWALOWY

STREFA EDUKACJI – WARSZTATY I PRELEKCJE

ZERO WASTE – STYL ŻYCIA
FOOD PAIRING – SZTUKA ŁĄCZENIA SMAKÓW
AKADEMIA KOKTAJLOWA
SAVOIR VIVRE PRZY STOLE I ZA BAREM
SOMMELIER, KIPER, ENOLOG –
PRACA CZY STYL ŻYCIA?
MODA NA DIETĘ – WSPÓŁCZESNE TRENDY
W DIETETYCE

JEDZ PIJ POMAGAJ – AUKCJA CHARYTATYWNA

www.jedzpijwarszawo.pl

W ostatni weekend stycznia spotkajmy się w Pałacu Kultury i Nauki, aby tak jak 100 lat temu
delektować się jedzeniem i piciem oraz celebrować to, co najlepsze wokół polskiego stołu.

Tylko raz w roku! Tylko jedno takie święto!

BILETY NA: www.jedzpijwarszawo.pl

▶ WSTĘP TYLKO DLA OSÓB PEŁNOLETNICH ◀

Hotel Shinta Mani Shack w Siem Reap

Kameralna konferencja w Siem Reap, jednym z najciekawszych miast Kambodży? Wyjazd typowo turystyczny, nastawiony na obcowanie ze słynnym kompleksem świątyni Angkor Wat? Hotel Shinta Mani Shack to dobre miejsce na takie przedsięwzięcie.

Kambodżańskie miasto Siem Reap znane jest miłośnikom azjatyckiej kultury i historii przede wszystkim ze względu na kompleks świątyni Angkor Wat. To najlepiej zachowany przykład architektury Khmerów. Został zbudowany jako świątynia hinduistyczna, w trakcie swojej burzliwej historii zmienił charakter na buddyjski, by powrócić do hinduistycznego.

W bezpośredniej bliskości tego niewątpliwego cudu architektury – niespełna 7 kilometrów – znajduje się jeden z najciekawszych hoteli w tym mieście – hotel Shinta Mani Shack.

Shinta Mani po raz pierwszy otworzył swoje podwoje w czerwcu 2003 roku jako 18-pokojowy pensjonat, w którym uczono kambodżańską młodzież fachu hotelowego. Po remoncie w 2012 roku uruchomiono Shinta Mani Siem Reap jako 39-pokojowy luksusowy hotel butikowy. Wreszcie w 2013 na sąsiedniej działce powstał Shinta Mani Shack.

POŁOŻENIE

Shinta Mani Shack to butikowy hotel położony w zielonej dzielnicy francuskiej, między

Ogradami Królewskimi i Starym Rynkiem, zaledwie 15 minut jazdy od Angkor Wat. Architektem i pomysłodawcą jego kształtu jest Bill Bensley, architekt z Bangkoku, znany z projektowania wielu wyjątkowych luksusowych kurortów. Dzięki swojej firmie Bensley Design Studios przekształca dzikie krajobrazy w wyrafinowane środowiska. Bensley dąży do zmiany sposobu myślenia o hotelach i wierzy w kwestionowanie sposobu, w jaki hotele są budowane i w jaki działają.

Dzięki temu powstał wyjątkowy kompleks, oferujący 62 pokoje, które w znakomitej większości sąsiadują z basenowym dziedzińcem i tropikalnym ogrodem. W Shinta Mani Shack Bensley oferuje gościom styl retro, w tym lustrzaną ścianę funkcyjną, specjalnie zaprojektowane żelazne łóżko typu king size i ręcznie wykonane oprawy oświetleniowe.

POKOJE

Hotel Shinta Mani Shack proponuje swoim gościom cztery typy pokoi. Najbardziej okazałe to Executive Suite. Mają 94 mkw., oddzielną część dzienną i sypialnię. Znajdują się na drugim piętrze kompleksu. Naturalnie w suicie mamy do dyspozycji telewizor LCD z Bluetoothem, a także bezprzewodowe Wi-Fi. Suity są wyposażone w meble zaprojektowane przez Bensley Design Studios.

Nieco mniejszy pokój – Junior Suite – ma 78 mkw., posiada balkon z widokiem na dziedzińiec, ogród i basen. Został zaprojektowany w stylu retro, z oddzielną sypialnią i częścią dzienną.

Hotel Shinta Mani Shack oferuje naturalnie także standardowe i tańsze pokoje. To Poolview Room z widokiem na basen, który ma 40 mkw., oraz Poolside Garden Room o powierzchni 44 mkw. Pokoje przy basenie znajdują się dosłownie kilka metrów od jego brzegów, w sąsiedztwie bujnej, tropikalnej roślinności.

RESTAURACJE I BARY

Goście hotelu Shinta Mani Shack mogą liczyć na bardzo zróżnicowane menu. Główna restauracja nazywa się Baitong i oferuje posiłki przez cały dzień. Można wybierać spośród międzynarodowego menu, a także khmerskich potraw ulicznych. Od 6:00 do 10:30 otwarty

Shinta Mani Shack to butikowy hotel położony w zielonej dzielnicy francuskiej, między Ogrodami Królewskimi i Starym Rynkiem.

jest bufet śniadaniowy, między 11:30 a 14:30 możemy zjeść obiad à la carte, a od 18:00 do 22:30 – kolację à la carte. Specjalnością restauracji są sygnowane napoje – poncz Mango-Rita, Ginger Khmer i Open Heart.

W restauracji Kroya (słowo to oznacza w języku Khmerów „jedzenie”) możemy liczyć na tradycyjne kambodżańskie menu, jak choćby siedmiodaniowe Khast Tasting Menu czy smażoną rybę z arbuзем i owocami papai. Tutajsza kuchnia jest pełna lokalnych przypraw i smaków. W Krooi możemy spożywać posiłki w klimatyzowanej części lub na tarasie – restauracja jest otwarta w takich samych godzinach jak Baitong. Specjalność, jeśli chodzi o drinki, to Khmer Gin Cooler.

W hotelu Shinta Mani Shack odnajdą się także wielbiciele amerykańskich steków. Te serwuje The Steakhouse Siem Reap. Znajdziemy tu klasyczne menu steakhouse, np. Masters Cut czy też specjalną polędwicę Wagu, która jest tak miękka, że można kroić ją widelcem. Radzę nie przegapić przystawek, a już szczególnie smażonej mozzarelli z sycylijską salsą pomidorową, chrupiących bułek z krewetkami i smażonego chleba rodzynekowego, nadziewanego serem gorgonzola.

Całości wrażeń kulinarnych dopełnia Bensley's Bar, nazwany tak na cześć architekta hotelu. To miejsce, gdzie serwowane są najlepsze drinki.

Jest też specjalna oferta dla tych, którzy chcą sami spróbować zmierzyć się z przygotowaniem potraw kuchni khmerskiej, czyli wziąć udział w cooking classes. Zaczynają się one od porannej wizyty na jednym z bazarów, znanym również jako Psa Chas. Szef kuchni oprowadzi gości przez rynek i opowie o lokalnych produktach oraz ziołach. Przyprawy, których nie może zabraknąć w kuchni khmerskiej, to kurkuma, liście limonki kafirowej, imbir, trawa cytrynowa, suszone chili i galanga.

Po wizycie na rynku goście wracają do hotelu i rozpoczynają zajęcia w restauracji Kroya. Każdy uczestnik otrzymuje książkę kucharską z czterema tradycyjnymi daniami khmerskimi. Potrawy obejmują: sałatkę z mango, amok rybny, zupę wołową i lepkie pierożki ryżowe. Po przygotowaniu i ugotowaniu posiłku potrawy są następnie serwowane na lunch.

To wyjątkowy kompleks, oferujący 62 pokoje, które w znakomitej większości sąsiadują z basenowym dziedzińcem i tropikalnym ogrodem.

SPA, ATRAKCJE I KONFERENCJE

Dla wszystkich spragnionych odnowy biologicznej do dyspozycji jest Shinta Mani Spa – jedno duże pomieszczenie oraz trzy pokoje do zabiegów. Bazują one na tradycyjnych rytuałach leczenia Khmerów i sprawdzonych nowoczesnych terapiach, których celem jest zmniejszenia stresu i przywrócenie równowagi wewnętrznej. Prawdziwym hitem jest piling khmerski, który łączy białą glinę i organiczne ziarna kambodżańskie z górskich prowincji Rattanakiri. W hotelu Shinta

Mani możemy też zorganizować niewielką konferencję lub spotkanie biznesowe. Sala konferencyjna Blackboard o powierzchni 47 mkw., zlokalizowana na pierwszym piętrze hotelu, jest idealnym miejscem na zorganizowanie imprezy. W zależności od wyboru ustawienia krzeseł pomieści od 14 do 30 osób. Wszystkie imprezy firmowe są osobiście nadzorowane przez dyrektora hotelu.

NASZA OCENA

Hotel Shinta Mani Shack Angkor w Siem Reap to jeden z najlepszych adresów w tym mieście. To idealna baza wypadowa do zwiedzania kompleksu Angkor Wat, jednocześnie bardzo dobre miejsce na organizację kameralnego spotkania firmowego. Wypada też docenić dbałość o lokalną kuchnię i cooking classes, dzięki czemu można nauczyć się przyrządzać potrawy, jakich w Europie nie jadamy. *Rafał Sobiech*

KONTAKT

Hotel Shinta Mani Shack Angkor
Kambodża
Junction of 3rd
and 14th Street, Siem Reap
tel: +855 63 964
123 63 964 123
www.shintamani.com/shack/

ecocar.pl

Zadzwoń
+48 123456789

Zamów przez aplikację mobilną EcoCar

TAXI 123456789

WARSZAWA • WROCŁAW • GDAŃSK • GDYNIA • Sopot

Victoria Xiangthong Palace

Hotel Victoria Xiangthong Palace jest usytuowany w spokojnym zakątku starego miasta.

Ciche, urokliwe, typowo azjatyckie. Podróż do dawnej stolicy Laosu – Luang Prabang – to duża przyjemność. Jeśli się tam wybieremy, warto zatrzymać się w hotelu Victoria Xiangthong Palace, który był kiedyś rezydencją króla i królowej Laosu.

Kto nie był jeszcze w Laosie, ten powinien – czy to w celach biznesowych, czy turystycznych – zacząć swoją podróż od dawnej stolicy tego państwa Luang Prabang. Położone u zbiegu rzek Nam Khan i Mekongu, w otoczeniu wapiennych wzgórz pokrytych dżunglą Luang Prabang jest jednym z najpopularniejszych miejsc w Azji Południowo-Wschodniej.

To azjatyckie miasto już w 1995 roku trafiło na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO. Słynie z pięknej fuzji tradycyjnej architektury i konstrukcji miejskich Laosu z XIX wieku i XX-wiecznymi budynkami z czasów kolonialnych, gdy było kolonią europejską. Mnisi w bursztynowych szatach mieszkają się tutaj z kobietami sprzedającymi bagietki.

Luang Prabang znajduje się na prawym brzegu Mekongu, w miejscu ujścia rzeki Nam Khan. Tuż przed ujściem rzeka Khan skręca ostro w prawo, przez co część miasta znajduje się na powstałym w ten sposób półwyspie z piękną panoramą. W centrum Luang Prabang znajduje się wzgórze Phu Si. Miasto otoczone jest zbudowanymi z wapienia wzgórzami sięgającymi wysokością 600 metrów n.p.m.

POŁOŻENIE

Hotel Victoria Xiangthong Palace znajduje się zaledwie 15 minut jazdy samochodem od międzynarodowego lotniska Luang Prabang. Transfery na lotnisko i z lotniska mogą być organizowane na życzenie przez hotel – na miejsce przywiezie nas hyundai starex za 15 dolarów w jedną stronę. Ci, którzy dotrą do hotelu na pokładzie jednej z wielu kursujących Mekongiem łodzi, wysiądą w jego okolicy na molo Xiangthong.

KONTAKT

Victoria Xiangthong Palace
Kounxoau Road, Ban Phonehueng
Luang Prabang, Laos
tel.: +856 71213200
www.victoriahotels.asia/en/hotels-resorts/xiangthong/

Hotel Victoria Xiangthong Palace jest usytuowany w spokojnym zakątku starego miasta, w odległości krótkiego spaceru od słynnego nocnego targu oraz restauracji i butików w centrum miasta. Leży między rzeką Mekong a najsłynniejszą świątynią miasta Wat Xiangthong i stanowi idealną bazę wypadową do odkrywania dawnej stolicy Laosu i jej okolic.

POKOJE

Hotel Victoria Xiangthong Palace oferuje pięć typów zakwaterowania, różniących się standardem i usługami: Palace Twin, Palace Double, Victoria Suite, Xiangthong Villa i Mekong Double Suite. Wszystkie urządzone są w stylu pałacowym, posiadają klimatyzację oraz darmowe szybkie Wi-Fi. Są również wyposażone w ekspresy do parzenia azjatyckiej kawy i herbaty oraz, co istotne, oddzielne prysznicze i wanny.

Najmniejsze pokoje – typu Twin Palace – oferują 28 mkw. Pokoi typu Palace Double, które mają niemal 40 metrów, jest w sumie sześć i znajdują się one m.in. w nowym budynku z widokiem na tropikalny ogród i rzekę Mekong. Wyposażone są w meble z palisandru.

Kolejna kategoria to Victoria Suite, czyli przestronne, niemal 50-metrowe suitery, których okna wychodzą na lokalny staw, ogród oraz pobliskie wzgórza. Każda z nich posiada balkon.

Sześć luksusowych, 60-metrowych Xiangthong Villas posiada oddzielną sypialnię,

Hotel oferuje pięć typów zakwaterowania, różniących się standardem i usługami: Palace Twin, Palace Double, Victoria Suite, Xiangthong Villa i Mekong Double Suite.

komfortowy salon, balkon oraz – na parterze – prywatne jacuzzi.

Ostatnia kategoria zakwaterowania to cztery Mekong Double Suites – King Sisavang, urządzone w ostatniej rezydencji królewskiej

Laosu. Każda z suit ma 56 metrów, oddzielną sypialnię, salon i duży taras z widokiem na Mekong.

RESTAURACJE

O nasze podniebienia w czasie pobytu w hotelu Victoria Xiangthong Palace zadba szef kuchni z restauracji Alamea, znajdującej się na samym brzegu Mekongu. Będziemy tu mieć do wyboru menu pełne lokalnych laotańskich specjalów, ale także dania kuchni międzynarodowej. Do tego bogata lista win. To idealne miejsce na lunch lub kolację. Restauracja Alamea czynna jest codziennie od 7:00 do 22:00, warto też wiedzieć, że codziennie o 19:00 na zewnątrz odbywają się pokazy kina niemego. Na specjalne zamówienie obsługa restauracji zorganizuje prywatną kolację w naszym hotelowym pokoju.

Warto spróbować lokalnego menu. Na przystawkę polecam wędzoną pierś kaczki z jajkiem w koszulce, ziemniakami pokrojonymi w kostkę i smażoną cebulą, pomidorem, sałatką, sosem włoskim i chlebem. Smaczna jest również zupa w postaci gulaszu z piersi kurczaka z bakłażanem, fasolą, laotańska bazylią i trawą cytrynową.

Będąc nad Mekongiem, nie sposób nie spróbować potrawy Soudi Pa Sa Gnuu, czyli zupy rybnej z pastą chili, mlekiem kokosowym,

czosnkiem i ryżem przygotowywanym na parze. A na zakończenie posiłku – koniecznie laotański deser Lao ze słodkim mlekiem z tapioką, bananem i mlekiem kokosowym.

ATRAKCJE SPA

Wizyta w Azji nie może się odbyć bez wizyty w prawdziwym spa. Victoria Spa znajduje się w lokalu na piętrze budynku, niegdyś rezydencji króla i królowej Laosu. Spa ma przestronny taras z widokiem na Mekong i góry za nią. Do dyspozycji gości hotelu są trzy pokoje zabiegowe, w tym dwa z prywatną łaźnią parową. Victoria Spa oferuje bogaty zakres zabiegów, w tym masaże całego ciała, odżywcze pilingi i zabiegi na twarz.

WYCIEZKI

Będąc w dawnej stolicy Laosu, trzeba koniecznie zwiedzić kompleks złożonych świątyń oraz pospacerować wśród bielonych postkolonialnych francuskich rezydencji. Punktem obowiązkowym jest udział w porannej buddyjskiej jałmużnie – buddyjscy mnisi każdego ranka wychodzą na ulice miasta i odbierają od mieszkańców jałmużnę w postaci ryżu i owoców. Specjalni hotelowi przewodnicy opowiedzą dokładnie o historii i znaczeniu tego rytuału dla wyznających buddyzm.

Warto także nauczyć się tradycyjnych laotańskich potraw podczas zwiedzania lokalnego rynku i wziąć udział w tzw. cooking classes.

Koniecznie trzeba wybrać się także nad wodospad Kuang Si, położony blisko 30 kilometrów od Luang Prabang. To trzypoziomowe cudu natury! Na całej wysokości wodospadów tworzą się oczka wodne i liczne kaskady. W części z nich można się kąpać. Warto

To doskonała baza wypadowa, by zobaczyć w okolicy Luang Prabang najciekawsze atrakcje UNESCO, a zarazem odpocząć.

zahaczyć o leżące nieopodal Centrum Runkowe Niedźwiedzi, które znajduje się tuż obok bramy wejściowej. Spotkamy tam czarne niedźwiedzie azjatyckie uratowane z rąk kłusowników i przemytników. Każde ze zwierząt ma swoje imię i jest w miarę oswojone.

Warto też odwiedzić leżący nieopodal wodospadów Park Motyli Kuang Si, który wymyśliła i otworzyła dwójka Holendrów, pasjonatów azjatyckiej fauny i flory. Hotel zorganizuje także wyprawy Mekongiem, m.in. do jaskiń Pak Ou. W samym hotelu warto wziąć udział

w pokazie kinowym na otwartym powietrzu w Victoria Open Air.

NASZA OCENA

Hotel Victoria Xiengthong Palace to doskonała baza wypadowa, by zobaczyć w okolicy Luang Prabang najciekawsze atrakcje UNESCO, a zarazem odpocząć. Jako była stolica kraju Luang Prabang to także miejsce, w którym warto być obecnym również biznesowo. Otoczenie hotelu i bezpośrednio sąsiedztwo Mekongu daje poczuć tutejszy azjatycki klimat w stu procentach. *Rafał Sobiech*

Club Med

Wakacje premium All-Inclusive

Wszystkie przyjemności świata!

EUROPA • EGZOTYKA • NARTY

www.clubmed.pl

Tamka 16/4, Warszawa

tel. 22 455 38 38

Nowy Jork Dzielnica Seaport

Warto pochodzić brukowanymi uliczkami nadbrzeżnej dzielnicy Seaport w Nowym Jorku, w której nie brakuje dobrych sklepów i restauracji.

1 Latarnia morska Titanic Memorial

Położona na południowo-wschodnim krańcu Manhattanu dzielnica Seaport jest jednym z najstarszych zakątków Nowego Jorku. Niestety przyćmiona przez bardziej okazałe i znane obiekty Manhattanu nie cieszy się wielką popularnością wśród turystów. Granicę obszaru Seaport na północnym wschodzie wyznacza Most Brookliński, a od południowego wschodu aleja Maiden Lane. Główne ulice dzielnicy to Front Street, Water Street i South Street, które biegną równolegle do wybrzeża. Aby tu dotrzeć, najlepiej wysiąść na stacji metra Fulton Street, a następnie przejść kilkaset metrów ulicą o tej samej nazwie. Po kilku minutach marszu naszym oczom ukaże się latarnia morska Titanic Memorial, która do lat 60. ubiegłego wieku mieściła się na szczycie 12-piętrowego budynku Kościelnego Instytutu Morskiego (Seamen's Church Institute) przy South Street, a po jego

wyburzeniu została przeniesiona u zbiegu ulic Fulton i Pearl. Tutaj także można podziwiać budynki wzniesione na początku XIX wieku. Znajdujący się po prawej stronie rząd kamienic (2-18 Fulton Street) nosi nazwę Schermerhorn Row Block i zaprojektowano go w stylu federalnym na przełomie XVIII i XIX wieku.

2 Muzeum South Street Seaport

W jednym z budynków Schermerhorn Row mieści się Muzeum South Street Seaport, gdzie możemy lepiej poznać historię całej dzielnicy. Warto wykupić tu wycieczkę z przewodnikiem, aby dowiedzieć się, jak te bagniste tereny nadbrzeżne, które niegdyś były skupiskiem niewielkich zatoczek, stopniowo wzmacniano, tworząc nabrzeża i mola zwane slipami, do których przybijały łodzie płynące z rzeki East River, aby załadować i rozładować towar. Obecnie wszystkie slipy są już zasypane, ale miejsca, w których niegdyś się znajdowały, można rozpoznać po tym, że

powstałe w ich miejscu ulice są wyraźnie szersze od uliczek, które z nimi sąsiadują. Wystarczy przespacerować się po okolicy, by odkryć m.in. Peck Slip, Coenties Slip, Old Slip, Catherine Slip, Market Slip czy też Burling Slip. Warto odwiedzić stronę saveourseaport.com, aby dowiedzieć się, w jaki sposób władze Nowego Jorku starają się chronić ten zabytkowy obszar. Muzeum czynne śr.-niedz. w godzinach 11:00-17:00; wstęp 20 dolarów.

southstreetseaportmuseum.org

3 Zakupy

Od czasu, kiedy w latach powojennych nowojorski pisarz Joseph Mitchell opisywał fascynujący klimat tutejszych barów i kawiarni oraz niecodzienne nawyki poławiaczy ostryg z targowiska Fulton Fish Market, dzielnica Seaport stała się znacznie bardziej prestiżowa. Dziś obok sklepów tak znanych marek, jak Scotch and Soda czy Guess, znajdziemy tu także liczne ciekawe butikiki, na przykład Cynthia Rowley

4 GODZINY W...

i Lee Lee's Forest. Wielbiciele oryginalnego obuwia mogą wstąpić do sklepu SJP, którego właścicielką jest aktorka Sarah Jessica Parker, natomiast w poszukiwaniu niebanalnych dzieł sztuki, wykwińskiego jedzenia i przedmiotów do domu warto wybrać się do kompleksu handlowo-gastronomicznego 10 Corso Como. Po wizycie w muzeum South Street Seaport należy koniecznie zajrzeć do mieszczącego się tu obok najstarszego sklepu papierniczego w mieście o nazwie Bown and Co Stationers. W jego ofercie znajdują się m.in. nietypowe notesy i wymyślne kartki okolicznościowe wykonane ręcznie na maszynach drukarskich z XIX wieku.

seaportdistrict.nyc

4 Fulton Fish Market

Początkowo ten słynny targ rybny mieścił się w niewielkiej drewnianej szopie i kilku otaczających ją budynkach. W 1907 roku przeniesiono go do tzw. blaszanego budynku, który

zawdzięczał swoją nazwę fasadzie wykonanej z blachy falistej. W 2005 roku targowisko przeniesiono ponownie, tym razem do dzielnicy Bronx, gdzie działa po dziś dzień. Blaszany budynek został poważnie uszkodzony podczas powodzi w 2012 roku, ale na szczęście władze postanowiły go odbudować, choć tym razem 10 metrów dalej od szosy FDR Drive. W 2022 roku wewnątrz ma powstać kompleks gastronomiczny z lokalami specjalizującymi się w daniach z owoców morza.

5 Bary i restauracje

W Seaport nie brakuje ciekawych lokali gastronomicznych. Znajdziemy tu zarówno świetną restaurację wegańską By Chloe (eatbychloe.com), jak i powszechnie chwaloną lodziarnię Big Gay Ice Cream (biggayicecream.com). Zdecydowanie warto wybrać się do kompleksu Pier 17, gdzie mieści się m.in. Bar Wayo (wayo.momofuku.com) specjalizujący się w azjatyckiej kuchni fusion. Wielbiciele owoców

morza powinni wybrać się do restauracji The Fulton prowadzonej przez szefa kuchni Jeana-Georges Vongerichtena (jean-georges.com). Jeśli jednak marzy nam się wizyta w lokalu z klimatem rodem z lat 50., najlepiej udać się do Jeremy's Ale House (jeremysalehouse.com), którego obecna lokalizacja przy Front Street to jedna z wielu, jaką posiadał w ciągu swej kilkudziesięcioletniej historii. Nie zmieniła się natomiast atmosfera: nadal jest tu przaisnie i swojsko, piwo i owoce morza smakują wyśmienicie, a z sufitu zwisają... biustonosze. Co ciekawe, w porze śniadaniowej można tu kupić piwo ze sporą zniżką. Jeśli wolimy nieco bardziej wyrafinowane klimaty, najlepiej udać się do Garden Baru (bzpny.com/garden-bar) albo mieszczącego się na dachu kompleksu Pier 17 lokalu o nazwie R17, z którego rozpościera się widok na East River. Można tu zarówno dobrze zjeść, jak i spróbować wyśmienitych trunków (r17nyc.com). Więcej informacji na stronie seaportdistrict.nyc

FOT.: ADORSTOCK; ALYSONLUBOW; JANERATCHOVIL

MENU NA POKŁADZIE

Żona mojego szefa bardzo często z nim podróżuje. Zawsze latają klasą biznes. Nigdy nie zamawiałam dla niej specjalnego jedzenia, teraz poprosiła, żebym zamówiła różne rodzaje posiłków. Chce spróbować innych propozycji.

Wiem, że można poprosić o posiłki wegetariańskie, ale czy są dostępne również inne opcje? Czy muszę specjalnie dzwonić do agenta w tej sprawie? Czy wiąże się to z dodatkowymi kosztami? Latają głównie LOT-em.

Magda

Pani Magdo

Wszystkie linie lotnicze posiadają w swojej ofercie bogaty wybór posiłków specjalnych. O ile propozycje w klasie ekonomicznej są mocno ograniczone i zazwyczaj płatne, o tyle w klasie biznes oferta jest bardzo bogata. Szczególnie na rejsach długodystansowych możemy skosztować wielu specjalnych dań bez ponoszenia dodatkowych opłat.

Rzeczywiście najbardziej popularne są posiłki wegetariańskie. Mamy tutaj dwa rodzaje w podstawowej ofercie: posiłek strictly wegański (kod VGML) oraz posiłek lacto-ovo zawierający produkty mleczne i jajka (kod VLML). Linie azjatyckie oferują dodatkowe rodzaje dań wegetariańskich (np. niezawierające określonych typów warzyw).

Przykłady innych posiłków specjalnych to danie z niską zawartością tłuszczu (kod LFML), posiłek bezglutenowy (kod GFML), posiłek z niską zawartością soli (kod LSML), posiłek bogaty w błonnik (kod HFML) czy z ograniczoną ilością kalorii (kod LCML). Podróżni zmagający się z cukrzycą mogą zamówić posiłek przeznaczony właśnie dla diabetyków, bez cukrów prostych (kod DBML). Pasażerowie nietolerujący laktozy mają możliwość zamówienia posiłku bez produktów mlecznych (kod NLML).

Osobna grupa to posiłki przygotowane zgodnie z zasadami religijnymi. Linie lotnicze zapewniają posiłki przygotowane według reguł określonych religii: koszerne (kod KSML), hinduskie (kod HNML) i muzułmańskie (kod MLML).

Wszystkie posiłki powinny być zamówione co najmniej 24 godziny przed wylotem (czasami 48 godzin przed wylotem) i mogą nie być dostępne na wszystkich trasach. Należy się upewnić w Pani biurze podróży, czy posiłek został potwierdzony przez linię lotniczą w systemie rezerwacyjnym.

PIOTR KALITA jest związany z rynkiem przewozów lotniczych od blisko 20 lat. Specjalizuje się w segmencie podróży korporacyjnych i dyplomatycznych. Masz wątpliwości? Zapytaj Piotra.

REJS PO MORZU ŚRÓDZIEMNYM

Kupiłem rejs statkiem po Morzu Śródziemnym. Mamy gwarantowane dwie kabiny z balkonem i jedną wewnętrzną. Czy wystarczy podróżować z dowodami osobistymi, czy lepiej zabrać paszporty? Dostałem e-maila z informacją, że muszę się odprawić. Jaki jest ostateczny termin odprawy? Jakie dane muszę podać? Nie mam jeszcze numeru kabiny, kupiłem promocję. Czy na statku można korzystać z Internetu?

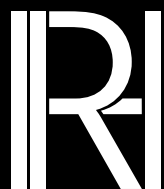
Andrzej

Panie Andrzej

Zdecydowanie polecam zabranie ze sobą paszportów, nawet jeśli planowana trasa rejsu obejmuje wyłącznie kraje Unii Europejskiej. Proszę wziąć pod uwagę, że trasa podróży może ulec niespodziewanej zmianie z różnych powodów (na przykład warunki pogodowe lub ewakuacja medyczna). Prawdopodobieństwo oraz łatwość zmiany trasy są o wiele większe niż w przypadku podróży lotniczej. Może się zdarzyć, że statek będzie zmuszony do zawinięcia do portu w Turcji zamiast do pierwotnie zaplanowanego portu na jednej z wysp greckich.

Odprawy można dokonać już na 90 dni przed rozpoczęciem rejsu, ale nie później niż 3-4 dni przed wypłynięciem. Należy podać dane paszportowe: numer dokumentu, data wystawienia, data ważności, instytucja wydająca paszport, data urodzenia. Niezbędne jest również podanie danych kontaktowych oraz dodatkowo kontaktu do osoby niepodróżującej z Państwem, która może być zawiadomiona w sytuacji awaryjnej. System powinien wygenerować potwierdzenie, które trzeba wydrukować i przedstawić w terminalu portu.

W Pana przypadku ostateczny dokument zostanie utworzony w systemie rezerwacyjnym po przydzieleniu konkretnych kabin. Numer kabiny przy ofercie promocyjnej zostanie podany bliżej daty rozpoczęcia podróży, zazwyczaj około tygodnia wcześniej. Po przysłaniu powiadomienia powinniśmy ponownie wydrukować potwierdzenia oraz wywieszki bagażowe. Internet jest dostępny na statku, ale koszt jest dość wysoki. Jeśli statek płynie wzdłuż brzegu, mamy zasięg nadajników z lądu. Na pełnym morzu Internet jest dostępny za pośrednictwem satelity. Można kupić różne pakiety na określoną ilość danych.

royal holidays®
royal-holidays.pl

PERŁKI WŚRÓD LUKSUSOWYCH WAKACJI

WWW.ROYAL-HOLIDAYS.PL

- NAJLEPSZE REJSY
- POCIĄGI JAK ORIENT EKSPRES
- WYBRANE I SPRAWDZONE KURORTY
- LUKSUSOWE EKSPEDYCJE SZYTE NA MIARĘ

HIGH LEVEL

SALES & MARKETING

| *by Tacit Group* |

WARSZAWA Mokotów | Apartamenty | Podchorążych 83

WARSZAWA Saska Kępa | Apartamenty | Berezyńska 46

NAJLEPSZE ADRESY PREMIUM POD JEDNĄ MARKĄ

Biuro sprzedaży i wynajmu

+48 535 10 10 10

sales@hlsm.pl

hlsm.pl